

NOTULEN van de vergadering van de raad van de gemeente Voorschoten, gehouden op 6 juli 2023 vanaf 20.00 uur.

Voorzitter: mevrouw N. Stermerdink, burgemeester.

Griffier: de heer B.J. Urban.

Aanwezige leden: de heer mr. drs. C. Bremmer, mevrouw R.E. de Bruin-Van Alphen, de heren A. Deuzeman, W.J. van Duivendijk en G. van den Ende, mevrouw C.L. Ilić, mevrouw P.T.M. Kortekaas-Warmerdam, mevrouw J.G. van der Krogt, de heren P. 't Lam, B. Lavrijsen en E.M.L.H. Maassen, mevrouw K.S. van Meenen, mevrouw E. Mieremet, de heer M.P.A. van Oostrum, mevrouw M.H.R. Persoon, de heren A.L.R. Posthuma en B.W. Reinke, mevrouw J.C. Schroot, mevrouw H.M. van der Wende, mevrouw P. Wijnen en mevrouw M.J.T. Zoun.

Aanwezige wethouders: de heer P. de Bruijn, de heer C.J. van der Elst en de heer H.G. Schokker.

1. Opening, mededelingen en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Ik open de vergadering van 6 juli 2023 en ik heet u allen van harte welkom bij deze laatste raadsvergadering voor het zomerreces. We gaan er deze avond nog even goed met elkaar tegenaan en dan begint het welverdiende zomerreces. Ik heb geen berichten van verhindering ontvangen.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

De **voorzitter**: De spreektijden voor vanavond zijn 18 minuten per fractie en 34 minuten voor het college. Ik wil vooral het college dringend verzoeken om kort en bondig te antwoorden, zodat we bij de laatste vergadering voor het zomerreces binnen de spreektijd van het college blijven. Ik hoor hier al dat men een wedje wil leggen. Wie durft in te zetten op ja? Als je dan de pot wint, win je trouwens serieus geld.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter, die motie tegen het verspreiden van gokreclames was toch aangenomen?

De **voorzitter**: Sorry!

Ik heb een heel korte mededeling van de griffier. Uw raad heeft zojuist per mail de afdoening van een toezegging over de Voorjaarsnota ontvangen. Wellicht is het goed om te weten dat u die nog mee kunt nemen bij de behandeling hiervan.

2. Vaststellen raadsnotulen van 25 mei 2023

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

3. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad

3.1. Brieven van instellingen of burgers;

3.2. Informatiebrieven van het college van B en W

3.3. Schriftelijke beantwoording van vragen uit de raad

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij willen graag een afschrift van de reactie op e-mail 2183 van het Comité Nieuwbouw Noord-Hofland en wij willen nogmaals onze zorg benadrukken over het geborgd blijven van afspraken in onze organisatie. We hebben immers zoveel wisselingen, zowel in het college als in de organisatie, dat er weleens dingen tussen wal en schip vallen. Daar moet echt aandacht aan worden gegeven.

Van de reactie op brief 2192 over Leidseweg Noord willen we graag een afschrift.

Met betrekking tot brief 2202 over de mierenoverlast verzoeken we de gemeente om de regie op te pakken. Het klinkt heel onbenullig, maar de NVWA adviseert in haar rapport om dat te doen, omdat het een onbestrijdbaar dier is als je dat individueel moet doen.

Dan brief 2203 en informatiebrief 035 met betrekking tot Rodenburg. In de informatiebrief lezen we dat het college oren heeft naar dit plan, want anders had het direct afwijzend gereageerd op het plan van de ontwikkelaar. We verzoeken om uiterste zorgvuldigheid in het procesvoorstel, want allereerst moet deze raad uitspraken of het überhaupt nodig is om deze groene parel, waar dagelijks onder anderen honderden Velostrada-gebruikers van genieten, op te geven voor betaalbare woningen, die ons inziens beter op de versteende plekken in ons dorp gebouwd kunnen worden, zodat onder andere ...

De **voorzitter**: Dank u wel. Het is niet de bedoeling dat er allemaal stemverklaringen worden gegeven of inhoudelijke betogen worden gehouden. Ik constateer dat u van 2183 en 2192 een afschrift wil en dat u bij de overige genoemde zaken akkoord gaat met de wijze van afdoening. U heeft daar wel aandacht voor gevraagd, maar heeft geen verdere opmerkingen.

Met inachtneming van het bovenstaande wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

4. Vragenuurtje en actuele bestuurlijke aangelegenheden

De **voorzitter**: Er zijn twee punten aangemeld, allereerst de vragen van de heer Posthuma over het onderzoek naar het Ambachts- en Baljuwhuis en ten tweede een bestuurlijke mededeling van wethouder Schokker over de Hooghkamerbrug. Die stond open. Dat is op zich niet erg, als die ook maar weer dichtgaat binnen een beperkte tijd.

- *Ambachts- en Baljuwhuis*

De **voorzitter**: Na de vragen en de antwoorden van de wethouder kom ik bij de heer Posthuma terug voor een mogelijke tweede termijn. Wellicht hebben zijn collega's dan ook nog vragen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Eerst een kleine introductie. Op 30 maart 2023 hebben we de toezegging van de wethouder aan de raad gekregen dat de onderzoeksopzet voor het externe onderzoek naar het AB-huis eerst via de raad zou gaan voordat die naar het externe bureau zou worden gestuurd. In informatiebrief 038 wordt de planning uitgelegd. In Q3, dus eigenlijk vanaf 1 juli, een paar dagen geleden, zou het aanbestedingsproces beginnen. Ik heb tot op heden nog geen onderzoeksopzet van het college mogen ontvangen. Mijn vraag is dus heel simpel: hoe komt het dat er nog geen onderzoeksopzet naar de raad is gestuurd?

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik moet tot mijn spijt zeggen dat ik geen antwoord heb op de vraag waarom die er nu nog niet is. Ik heb dat nog niet kunnen achterhalen. Dat is heel frustrerend. Ik weet wel dat die inderdaad beloofd is. Wat ik in ieder geval wel kan zeggen over de planning, is dat we inderdaad met elkaar hebben afgesproken dat de onderzoeksopzet gedeeld wordt met de raad. We kunnen concluderen dat die nu nog niet op tafel ligt. Ik heb 'm ook nog niet voorbij zien komen. Daar moeten we dus een oplossing voor vinden; daar kom ik zo op terug. We hebben het proces van aanbesteding wel al opgestart zonder de onderzoeksopzet. We hebben dus al wel partijen aangeschreven, maar we hebben daar ook bij gezegd dat de onderzoeksopzet nog moet komen, omdat die nog langs de raad moet. We hopen dus dat we daar minder vertraging hebben, maar u heeft wel gelijk: in de informatiebrief die wij u hebben doen toekomen, gingen we nog uit van de toezegging die op papier stond; dat heb ik toen ook uitgelegd. Die toezegging was inderdaad anders dan wat ik in werkelijkheid heb gedaan. Dat moeten we dus herstellen, maar ik moet het antwoord nog eventjes schuldig blijven. Daar kom ik schriftelijk op terug, maar als het mag, wil ik wel het volgende voorstel doen, want ik wil hier echt extra achteraan gaan. Ik wil u die onderzoeksopzet volgende week doen toekomen. Ik wil u vragen of we dat schriftelijk per consultatieronde met u kunnen afhandelen. Als u dat echt onacceptabel vindt als u 'm ziet en als u 'm wil agenderen, horen we dat van u. Maar dit is in ieder geval het voorstel dat ik doe, een beetje vanuit nood omdat we straks natuurlijk in het reces zitten. Ik hoor graag of dat akkoord is.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik zat op weg terug naar huis te denken: wat zou de wethouder hierop antwoorden? Ik had vele antwoorden verwacht, maar niet dit. Er is dus geen antwoord. Dan bekruipt mij de gedachte: hoe kan dit nou? Het AB-huis is een van de gevoeligste dossiers in het dorp. Het begint een beetje een patroon te worden. Daar maak ik me eigenlijk wel een beetje zorgen over. Ik ga niet het hele lijstje afmaken, maar hoe is dit nou mogelijk? Is daar iets over te zeggen, wethouder? Want er is een aaneenschakeling van zaken die gewoon niet goed zijn gegaan en dit is het volgende punt waardoor we weer hier zitten en elkaar een beetje vragend zitten aan te kijken. Ik ben verbaasd.

De **voorzitter**: Er zijn verder geen vragen aan de wethouder.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. De betreffende ambtenaar is nog op vakantie. Dat is geen excuus, maar daardoor heb ik op dit moment geen antwoord. Ik zei al dat ik hier gewoon schriftelijk op terugkom. Ik zei ook "tot mijn spijt", want ik had het ook anders gewild.

De **voorzitter**: Nee, er is in het vragenuur geen ruimte voor een derde termijn. Ik stel vast dat de wethouder heeft toegezegd de onderzoeksopdracht volgende week naar de raad te sturen. Indien u die wilt bespreken, kunt u dat uiteraard aangeven bij het presidium om die te agenderen voor de eerste commissievergadering na het zomerreces. Hiermee is dit onderdeel afgesloten.

- *Bestuurlijke mededeling over de Hooghkamerbrug*

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Ik heb een korte mededeling over de Hooghkamerbrug. Er zijn namelijk behoorlijk wat storingen bij de Hooghkamerbrug. Ik weet niet of u dat gemerkt hebt; ik heb het wel gemerkt. Afgelopen maandag heb ikzelf op weg naar Leiderdorp daar zeker een halfuur staan wachten. Ik wil u laten weten dat dit onze nadrukkelijke aandacht heeft. De brug wordt verzorgd door de provincie. We zijn in nauw contact met de provincie om te zorgen dat dit zo spoedig mogelijk wordt opgelost. Er vinden steeds reparaties plaats om het te verhelpen, maar het is nog niet helemaal boven water wat het nu precies is. Daar zitten we dus bovenop bij de provincie. We zullen dit ook bestuurlijk op een vriendelijke wijze aankaarten bij de provincie, want dit moet gewoon snel opgelost worden.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Is er communicatie met de hulpdiensten over wat er gebeurt als er weer een storinkje is?

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. Dank voor de mededeling. Mijn vraag is of de wethouder daarbij wil betrekken dat wij in en rond Voorschoten al zoveel verkeersoverlast hebben: Lammenschansplein, de noordkant, de zuidkant en dit erbovenop. Het kan sowieso niet, maar in dit geval helemaal niet.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. De vraag vanuit onze fractie ligt in het verlengde van de vraag van de heer Bremmer. Het grootonderhoud voor de Hooghkamerbrug staat gepland voor 2025 of 2026; dat zeg ik uit mijn hoofd. Is het ook een gespreksonderwerp met de provincie om te kijken of dat grootonderhoud naar voren getrokken kan worden?

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Dank voor de vragen. Er vindt afstemming plaats. De calamiteitendiensten zitten daar dus ook bij. Wat de vragen van het CDA en de VVD betreft: we gaan nu eerst proberen om het gewoon op te lossen. We zullen het bestuurlijk gesprek hebben. Als de storing gewoon op korte termijn verholpen kan worden, is het misschien niet nodig, maar als uit dat gesprek blijkt dat het toch fundamenteeler is en dat het met grootonderhoud te maken heeft, zullen we daar zeker het gesprek over hebben. Ik sluit dat bij voorbaat dus niet uit.

5. Hamerstukken:

5.1. Beleidsplan voor- en vroegschoolse educatie 2023-2026 (raadsregistratienummer Z/23/075798/348428);

5.2. Aanpassing verordening jeugd overstap Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/23/075061);

5.3. Zienswijze eerste wijziging Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/23/074158/339678);

5.4. Zienswijze begroting 2024 e.v. Gemeenschappelijke Regeling Serviceorganisatie Zorg Holland Rijnland (raadsregistratienummer Z/23/075448/347392);

5.5. Zienswijze wijziging Gemeenschappelijke Regeling Hecht (raadsregistratienummer Z/23/075710/349554);

5.6. Zienswijze ontwerp-programmabegroting Veiligheidsregio Hollands Midden 2024 (raadsregistratienummer Z/23/075536/350214)

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. We hebben geen stemverklaring, maar bij uitzondering wil ik u een compliment maken voor de aanpassing van de zienswijzebrief. We hebben een hele discussie over de zienswijzebrief gehad en er is een fundamenteel aantal passages toegevoegd. Dat ga ik niet allemaal herhalen, maar daar wil ik bij uitzondering toch mijn waardering voor uiten.

De **voorzitter**: Dank. De complimenten worden doorgegeven aan de organisatie.

De voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. BESPREEKPUNTEN

7. Ontwikkelvisie Centrum (raadsregistratienummer Z/21/057658/350324)

De **voorzitter**: De Ontwikkelvisie Centrum geeft de ruimtelijke kaders voor de ontwikkeling van het centrum voor de komende vijftien jaar. Zij ligt nu ter vaststelling aan uw raad voor.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks waardeert in deze Ontwikkelvisie de inzet op een gebalanceerd centrum, de aanpak van dode ruimtes in het centrum en de plannen voor woningverdichting. Dat is gewoon allemaal goed. Er zijn wat ons betreft wel een aantal elementen die meer uitwerking nodig hebben. Het parkeerbeleid is vaag en dat is echt een cruciaal element van de ruimtelijke ordening. Er zijn aspecten van klimaatadaptatie, groen, energietransitie, betaalbare woningen en de balans van de bevolkingssamenstellingen die allemaal wel worden benoemd, maar daar blijft het een beetje bij. In deze fase is het deels nog een beetje wensdenken. Het heeft een concrete insteek nodig, want precies in het samenbrengen van al die elementen ligt de meerwaarde van een visie. We hebben ook zorgen bij een aantal van de juist meer uitgesproken onderdelen van deze visie, namelijk bij alle infrastructuurprojecten, gebouwen en voorzieningen die we gaan verplaatsen. Dat is bestuurlijk complex en er zijn ook best wel een paar open vragen bij. We hebben de wethouder dit in de commissie impliciet ook een beetje horen erkennen, want hij zei dat het belangrijk is dat iedereen commitment toont. Dat vonden we eerlijk gezegd een klein beetje een brutale vraag nadat dit college in eerste instantie alle plannen overboord had gezet. Maar we herkennen dat het inderdaad belangrijk is dat we doorzetten en gaan zoeken naar hoe we dit invulling kunnen geven. Het college is zich natuurlijk heel goed bewust van het feit dat bepaalde elementen soms gewoon niet lukken zoals gewild of niet op die manier uitgevoerd kunnen worden. Als een visie waarde moet hebben, moet je haar ook een beetje aan kunnen passen: waar nodig verfijnen en met de tijd aanpassen om ervoor te zorgen dat ze nog past bij waar we mee bezig zijn. We willen dit college en het volgende college dan ook op het hart drukken om dat te doen, maar we denken wel dat deze Ontwikkelvisie daarvoor een goede basis is. We zullen de visie dus steunen.

Ik heb ook het genoegen om motie 300 in te dienen. Die heb ik samen met collega De Bruin van de VVD opgesteld en die is onderhand ondertekend door alle fracties, waarvoor natuurlijk onze grote dank. De suggestie dat het misschien goed zou zijn om eens te kijken naar drinkwater in het centrum, kwam eigenlijk niet bij ons vandaan, maar van onze dochters, die elkaar toevallig kennen van de bso. Op een snikhete dag in Disneyland hadden zij ontdekt hoe fijn het is als er ergens drinkfonteinnetjes staan en dat je gewoon wat kunt drinken als je het heel heet hebt. De vraag was: waarom kan dat niet in het centrum van Voorschoten? Je krijgt wel vaker van die vragen zoals: kunnen we niet een brug verplaatsen? Dan denk je: zo werkt het niet helemaal. Maar in dit geval was het eigenlijk helemaal niet zo'n gekke vraag. We hebben het nagekeken en het bleek best wel te overzien. We hebben gezien dat Dunea het als standaardproduct "tappunten" aanbiedt. De kosten daarvan vallen heel erg mee. We hebben bijvoorbeeld gezien dat ze ook al in het centrum van Wassenaar staan. Daar hebben we net een wethouder vandaan gehaald; hij heeft dus meteen inside info. Een toevoeging was ook de dorpspomp. We hebben een hartstikke mooie dorpspomp staan. Het is natuurlijk leuk dat je zoiets hebt, maar hoe mooi zou het zijn als je daar gebruik van kunt maken? Dat is iets ingewikkelder dan zo'n tappunt van Dunea, maar het zou heel mooi zijn als we daar iets mee kunnen. Deze Ontwikkelvisie heeft het ook over zoeken naar quick wins: hoe kunnen we snel waarde toevoegen aan het centrum? Hoe mooi zou het zijn als we dit eraan toe

kunnen voegen? We willen deze motie dus graag aanbevelen bij het college en we hopen dat er iets mee gedaan kan worden. De motie luidt:

"Motie 300.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023, gehoord de beraadslaging,

constaterende dat:

- a. er op dit moment weinig tot geen openbare watervoorzieningen in het centrum aanwezig zijn;*
- b. Dunea de mogelijkheid biedt openbare tapkranen te laten installeren en deze in alle buurgemeenten al te vinden zijn;*
- c. de dorpspomp niet in gebruik is;*

overwegende dat:

- d. toegang tot schoon drinkwater in de openbare ruimte steeds belangrijker wordt bij toenemende hitte;*
- e. watertappunten bijdragen aan de gastvrijheid van het centrum, voor bijvoorbeeld ouders met jonge kinderen, jongeren en senioren;*
- f. de aanwezigheid van watertappunten de aantrekkelijkheid van het centrum voor bezoekers en toeristen verhoogt;*
- g. kosten van installatie en onderhoud door Dunea (€ 3180 en € 235 respectievelijk) per tappunt relatief laag zijn en dat deze zonder grote ambtelijke inzet kunnen worden gerealiseerd;*
- h. de dorpspomp een grote waarde heeft in het centrum en een goede watervoorziening zou kunnen bieden;*

verzoekt het college naar de openbare watervoorziening in het centrum te kijken en daarbij de volgende onderdelen te bekijken:

- 1. in de geest van de in het raadsvoorstel genoemde 'quick wins' enkele openbare tapkranen te laten installeren op locaties in het centrum, waarbij in overleg met Dunea, omwonenden en ondernemers de meest geschikte locaties bepaald worden;*
- 2. te bezien of de dorpspomp en, zo ja, tegen welke kosten in gebruik kan worden genomen;*
- 3. dekking voor de kosten van installatie en onderhoud te vinden binnen bestaande beheerplannen, of zo nodig een financieringsvoorstel aan de raad voor te leggen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. De Ontwikkelvisie Centrum is een mooi document en een goede basis om verdere uitwerking te geven aan het ontwikkelen van ons centrum. In mijn beleving heeft dit college niet alle oude plannen weggegooid en is het niet met iets nieuws begonnen. Er is een basis gelegd onder bestaande ideeën die al jaren leven in het dorp en er is met deze visie richting gegeven aan hoe we de ontwikkelingen verder zien. Het is een uitgebreid document. Ik ben het helemaal met GroenLinks eens dat het, aangezien het over meerdere jaren gaat, niet in steen gehouwen moet zijn, maar het is wel een heel goed uitgangspunt om met elkaar aan de slag te gaan. We verheugen ons dan ook bijzonder op de eerste concrete uitvoeringen van deze visie. Ik denk onder andere aan het ontwikkelen van het Treubplein als evenementenplein en natuurlijk aan de motie over de watertappunten. Ik heb begrepen dat de jongedames ook gefantaseerd hebben over chocoladefontein, maar omwille van de volksgezondheid houden we het toch maar bij water. Ook de VVD wil het college dus van harte aanbevelen om met deze motie aan de slag te gaan en om vanzelfsprekend ook met concrete uitwerkingen te komen van de centrumvisie.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Om te beginnen sluit ik me aan bij de complimenten voor de Ontwikkelvisie Centrum. Het is een mooie visie die ambitie uitstraalt, maar waarin ook heel veel goede observaties worden gedaan waar mijn fractie zich ook in kan vinden. Op bladzijde 37 staat bijvoorbeeld: "Voorschoten heeft haar basisstructuur op orde en heeft met het historisch karakter

goud in handen, maar er zijn ook veel kansen om het centrum een impuls te geven. Er is ruimte voor meer wonen, meer werken en meer verblijf. Het centrum wordt nu gedomineerd door verschillende parkeervelden die afbreuk doen aan de uitstraling en verblijfskwaliteit. Dat kan anders." Dat is een visie die ik echt onderschrijf. Wij zien ook dat een flink deel van deze Ontwikkelvisie Centrum vanuit die gedachte is opgeschreven. Het is mooi, het kan op sommige plekken nog mooier en het kan op sommige plekken wat anders worden ingericht, zodat het nog aantrekkelijker wordt. Daar zit onder andere het Treubplein als evenementenplein bij, maar ook het maken van een extra wandellus in de buurt van het Churchillplein kan daar echt wat aan doen.

Maar dan lees ik wat verder en zie ik op bladzijde 51 dat er vliegwieleffecten van ontwikkelzones moeten komen. Op zich snap ik dat, maar dan lees ik dat de Kruispuntkerk de eerste vliegwielfunctie moet hebben. De Kruispuntkerk is toch dat project waar we al twintig jaar mee bezig zijn, waarvan we al zestien versies geschreven hebben die steeds maar niet van de grond komen en waarmee we nu weer helemaal opnieuw begonnen zijn? Ik hoop niet dat dat het project is waar alles van afhangt en dat alles in gang moet zetten, want als dat zo is, ben ik bang dat er van deze hele mooie visie niet zoveel terecht gaat komen. Dat zou echt zonde zijn, want het is echt een mooie visie. Ik zou graag zien dat dit niet afhankelijk is van een project dat al zo lang zo onduidelijk is.

Er is weer een plannetje teruggekomen dat een aantal jaren verdwenen was en met deze Ontwikkelvisie ineens weer op de agenda is gezet, namelijk de passantenhaven. Wij zien daar niet zoveel in. U mag het van mij onderzoeken, maar neem dan graag in dat onderzoek mee hoeveel bruggetjes er moeten worden verhoogd tussen de Vliet en de passantenhaven om dit überhaupt mogelijk te maken, wat de kosten daarvan zijn en of dat wel de moeite waard is.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Zoals de raad in de gecombineerde commissievergadering heeft uitgesproken, ziet de centrumvisie er goed uit. Dat hebben we ook gehoord van de vorige sprekers. Er is goed werk geleverd door het college, de ambtenaren en de partij die het heeft geschreven. Dank daarvoor. Nu gaat het om doorpakken en realiseren. D66 pleit voor twee acties uit dit plan. Daar kom ik graag op terug in mijn betoog. De quick wins eerst doen, zodat je al dingen kan zien in het dorp en zodat de inwoners zien dat we werken aan een centrumvisie, is helemaal top. Zo kunnen wij als raad ook uitleggen dat er iets gebeurt. Wij zien nu in de uitvoering een onderscheid tussen aan de ene kant de quick wins voor de komende anderhalf jaar en aan de andere kant aan het einde van Q2 van 2024 een uitvoeringsagenda voor de rest van de centrumvisie, waarbij enkele locaties prioriteit hebben gekregen. De uitvoeringsparagraaf in dit voorstel is van groot belang voor D66: welke duidelijkheid wordt verschaft over de uitvoerbaarheid? De visie is een vergezicht, een stip op de horizon, een ideaalbeeld. We snappen dat er werk verricht moet worden om meer duidelijkheid te verschaffen en dat je die niet nu al kan geven, maar om de realiseerbaarheid te vergroten, moet je concrete, overzichtelijke projecten maken die, als het kan, afzonderlijk gerealiseerd kunnen worden en zo min mogelijk afhangen van elkaar. Focus op die realiseerbaarheid is van groot belang en zorgt dat we straks daadwerkelijk vol trots op een opgeleverd deel van de centrumvisie kunnen staan en dat we de inwoners dan kunnen vertellen wat er daarna gebeurt en daarna. Wij verzoeken het college ook om in het plan van aanpak, de uitvoeringsagenda, te werken met deze projecten met een eigen kop en staart.

Mijn tweede punt behelst meedenken, meedoen, draagvlak hebben en de controlerende taak die de raad heeft. Wij zien als bestuur verantwoordelijkheid voor deze visie. Als wij straks ja zeggen - dat gaan we zeggen, want de centrumvisie ziet er goed uit - willen wij ook dat zij realiteit gaat worden. Daarin hebben wij ook een rol. Een rol is ook dat we weten wat er aan de hand is en hoe de voortgang is. Hoe mooi zou het zijn als we in 2026 kunnen zeggen dat ook wijken een onderdeel zijn van dit mooie centrum als de leefbaarheid omhoog is, er woningen bij zijn gekomen, de cultuursector een mooie plek heeft gekregen en de bedrijvigheid omhooggaat? Natuurlijk kan niet alles tegelijk en natuurlijk duren sommige dingen langer dan andere. We hebben hier een rol in. Geïnfomeerd worden over de voortgang van zowel de quick wins als straks de oplevering van het plan van aanpak is voor ons cruciaal. Als we negatief zouden zijn - dat zijn we niet, hoor - zou je kunnen zeggen dat we het plan van aanpak in Q2 van 2024 straks moeten uitstellen omdat er binnen het hele plan straks nog niet genoeg duidelijkheid is over alle onderdelen. Onze oproep aan het college is om, ook al is het plan van aanpak straks, eind Q2 in 2024, nog niet helemaal optimaal, datgene wat duidelijk is, toch met ons te communiceren, zodat wij dat draagvlak kunnen blijven creëren in het dorp, bij de inwoners en bij onszelf. Stel dus niet het plan van aanpak uit na

Q2 van 2024 - dat zou eventueel kunnen - omdat dat nog niet helemaal af is. Het kán ook niet helemaal af zijn, want het is een heel ingewikkeld en complex plan.

Verwachtingsmanagement is van groot belang voor inwoners, voor ons, voor ondernemers, voor aannemers, voor de ambtelijke organisatie en voor iedereen die wil weten wat er verwacht kan worden. Heel graag hoor ik of het college het met deze twee aandachtspunten eens is: zorg dat de projecten zo zelfstandig mogelijk gerealiseerd kunnen worden - dat betekent dat je sommige projecten misschien eerder moet doen dan andere, hoewel de prioriteit anders ligt, zodat je het wel kan realiseren - en zorg ten tweede dat wij goed geïnformeerd worden, zodat wij ons enthousiasme over de centrumvisie ook kunnen uitdragen in het dorp en zodat mensen ook het gevoel krijgen dat dit iets is wat ook voor hen werkt.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Wij hebben weinig toe te voegen aan de loftrampet vóór mij. Het is een mooie visie. Wij zijn er met name blij mee dat de langlopende projecten die vroeger allemaal aan elkaar vasthingen, nu zijn opgeknipt in kleinere, hapklare brokken, waarbij gefocust wordt op het aanpakken van twee gebieden aan de noordflank, waaronder de Kruispuntkerk. Ik denk dat daar vanwege de intentieverklaring die er al ligt, op zich een goede aanzet mee is gemaakt, zodat het geen project hoeft te zijn dat vertraging oplevert, zoals de heer Maassen misschien suggereert. Die intentieverklaring zegt niet alles, maar is wel een mooie stap in de goede richting. Wij denken dus echt dat deze Ontwikkelvisie een goede kwaliteitsimpuls geeft, zoals zij beoogt. De inwonersparticipatie krijgt genoeg aandacht; dat vinden wij ook heel belangrijk. Parkeren is inderdaad een dingetje. Wij hopen dat uit het onderzoek komt dat betaald parkeren geen goed idee is.

De heer **Maassen** (SP): Niet iedereen kan zo positief in het leven staan als de heer Van Duivendijk, maar nu maakt hij het wel heel bont, want hij gaat ervan uit dat een getekende intentieverklaring de ontwikkeling van de Kruispuntkerk nu mogelijk gaat maken. Misschien komt het doordat ik een wat negatievere kijk op het leven heb of doordat ik al wat langer meedraai - of misschien hebben die twee dingen met elkaar te maken - maar deze raad heeft al drie keer een plan aangenomen voor een multifunctionele accommodatie en het is er steeds niet van gekomen. Is de heer Van Duivendijk met mij van mening dat een door de raad genomen besluit een stuk verder in de ontwikkeling is dan alleen een ondertekende intentieverklaring?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ja.

De heer **Maassen** (SP): Waarop baseert hij dan zijn optimisme dat die ondertekende intentieverklaring nu wel voor elkaar gaat brengen wat die drie genomen raadsbesluiten niet voor elkaar hebben kunnen brengen?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat zal dan toch mijn positieve instelling zijn. Mijn glas is halfvol, niet halfleeg. In mijn betoog gaf ik aan dat ik dit een goede stap in de goede richting vind en dat het natuurlijk nog lang niet alles zegt, maar er is in elk geval iets. Het is een klein draadje waaraan getrokken kan worden om de boel los te trekken. Ik zie dat dus als iets positiefs.

De heer **Maassen** (SP): Dan moet ik toch afsluiten met een spreekwoord: een kinderhand is gauw gevuld.

De **voorzitter**: Ik heb geen vraag gehoord.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik hoor de heer Van Duivendijk zeggen dat hij hoopt dat uit het parkeeronderzoek komt dat er geen betaald parkeren nodig is. Is de heer Van Duivendijk het met me eens dat wij keuzes moeten maken over hoe we om willen gaan met het parkeren in het dorp? Ik denk niet dat uit het parkeeronderzoek komt dat je iets wel of niet moet doen, maar alleen welke keuzes er voorliggen. Gaan we het daar wat u betreft over hebben in de Nota Parkeerbeleid?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Vanzelfsprekend gaan we het over de uitkomst van het onderzoek hebben. Daar zal iets over in staan. Gratis parkeren is gewoon een belangrijk goed bij ons in het dorp. Dat er eventueel wat minder parkeervakken kunnen komen, zien wij ook wel, maar ik denk dat we de mensen die echt aangewezen zijn op de auto om bij het centrum te komen, zodat de ondernemer en de inwoners die het echt met de auto moeten kunnen doen, bij

elkaar worden gebracht, niet nog extra moeten belasten met een extra financiële drempel, zowel voor die ondernemer als voor die inwoners. Ik zie het vanuit dat oogpunt.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Betekent dit wat u betreft ook dat we flink gaan investeren in parkeergarages? Ze worden wel genoemd, maar dat is een behoorlijke financiële aanslag. Ik vraag me af hoe u dat wilt gaan doen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Nee, dat zeg ik niet. Dat ene zegt niet dat wij willen investeren in parkeergarages. Nee, zeker niet. De kosten en de baten moeten absoluut een beetje tegen elkaar opwegen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Dan ben ik bang dat we toch blijven zitten met heel grote parkeervlakken en dat er van die verlevendiging van het centrum vrij weinig gaat komen. Maar goed, ik neem aan dat we dat binnenkort gaan zien.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Meneer Van Duivendijk, bent u klaar met uw betoog? Ik wachtte namelijk op de uitleg van "de hapklare brokken" die er zouden zijn in deze centrumvisie. Zou u daar in het vervolg van uw betoog iets meer over kunnen vertellen?

De **voorzitter**: Meneer Van Duivendijk, vervolgt u gewoon uw betoog en neemt u dit mee? Of geeft u nu antwoord?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Mijn betoog was klaar. Als hapklare brokken zie ik, zoals uzelf ook zei, het opfleuren van het centrum met quick wins, waarover eerder gesproken is, en het aanpakken van de Kruispuntkerk. Dat zie ik als twee kleine brokken die "handlebaar" zijn.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Wat bedoelt u met "handlebaar"?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Qua ambtelijke capaciteit, financiën, overzicht.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Als dat niet het geval is, kom ik daar zeker op terug.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Voor ons ligt een visie die niet slechts een visie is, maar een Ontwikkelvisie, die een wezenlijke impuls zal geven aan de kwaliteit en de leefbaarheid van ons centrum. Zoals op bladzijde 11 vermeld, kent deze Ontwikkelvisie een voortraject en worden hiermee alle energie, opgaven en al het voorwerk gebundeld in een samenhangend ruimtelijk verhaal, dat niet in steen gehouwen is, zoals eerdere sprekers hebben aangegeven. Er wordt gekozen voor een gefaseerde aanpak, zoals wordt vermeld op bladzijde 55. Daarbij wordt de noordzijde van ons centrum als eerste aangepakt met de locatie Kruispuntkerk en het Churchillplein als vliegwiel hiervoor, zoals andere partijen al opmerkten. Ook de upgrade van de inrichting van ons centrum om de benodigde klimaatadaptatiemaatregelen mogelijk te maken, is een begrijpelijke keuze.

Het CDA ziet de intentieovereenkomst met de eigenaar van de Kruispuntkerk, zoals weergegeven in informatiebrief 037, als een belangrijke opmaat naar het onderbrengen van culturele activiteiten in het centrum en daarmee ook naar het versterken van het centrum. Er is behoefte aan een centrale parkeerplek voor fietsen. Wij zouden graag van de wethouder horen of daarvoor opties in beeld zijn. We hebben dit niet zozeer ingetekend terug kunnen vinden; dat kan aan ons waarnemingsvermogen liggen, maar mogelijkkerwijs zijn er opties in beeld.

Bij de Kadernota is met de door alle fracties ondersteunde motie 285 van de PvdA voor meerdere jaren financiële ruimte gecreëerd voor een projectbureau. Hiermee geven wij als raad invulling aan een sterke wens van de centrumondernemers en inwoners om nu door te pakken en tot tastbare resultaten te komen. College, ga ervoor.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Als PvdA hebben we ons de afgelopen weken in meerdere vergaderingen positief uitgelaten over de Ontwikkelvisie Centrum. Het plan heeft tal van goede aanknopingspunten voor meer betaalbare woningen, meer reden om daar te verblijven, meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Een belangrijk idee uit ons verkiezingsprogramma is het herinrichten van het Treubplein, dat ook in deze visie heel duidelijk naar voren komt. Het is een groot en ambitieus plan, voor Voorschotense begrippen een Deltaplan. Ik wijs daarom graag op het

belang van structureel commitment van de gemeente aan dit project; het CDA noemde dat al. Een aparte stevige projectorganisatie met specifieke expertise is noodzakelijk om deze contouren echt te kunnen realiseren. Dat kun je er niet even bij doen; daarvoor is het te complex. We zijn blij dat een ruime meerderheid van de raad de motie heeft aangenomen. De financiën zijn daarmee natuurlijk niet geregeld; die moeten nog komen, maar met de motie is daar een oproep toe gedaan.

Ik noem nog twee punten die ik belangrijk vind ten aanzien van de ontwikkelingen die in het centrum gaan plaatsvinden. Er lijken heel concrete ideeën te bestaan voor de Raadhuislaan. Daarnaast noem ik natuurlijk de Kruispuntkerk. Die ontwikkelingen zijn interessant, maar gaan ook verschillende omwonenden zeer raken. Heeft het college al contact gehad met bewoners en hen geïnformeerd over de visie en de ideeën die er zijn om een bepaalde ontwikkelingsrichting op te gaan?

De **voorzitter**: We gaan naar de wethouder voor de beantwoording, kort en bondig.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. De boodschap is ontvangen. Met uw welbevinden wil ik de raad nogmaals bedanken voor alle positieve woorden. Ik ga er snel doorheen. GroenLinks gaf aan: natuurlijk gaan we straks een plan maken; er komt een uitvoeringsplan. D66 had het daar ook over. Uiteraard gaan we dat uitvoeringsplan zo goed mogelijk inschatten, maar er zal altijd ruimte moeten blijven voor flexibiliteit. Als de daadwerkelijke projecten starten, zullen er natuurlijk nog details - of misschien grotere dingen dan details - aangepast moeten worden. Daarom kan ik me de oproep van D66 heel goed voorstellen: probeer zo min mogelijk projecten te verbinden. Daar zijn we het zeker mee eens: projecten moeten een kop en een staart hebben. We zijn inderdaad van plan om dat zo te doen. Dat kan ik in ieder geval meegeven.

Er is gesproken over het parkeerbeleid, dat we ook in het stuk hebben staan. Het parkeerbeleid wordt nog separaat opgepakt door collega Schokker.

Ook het volgende agendapunt gaat over de Kruispuntkerk of het desbetreffende project. Ik wil een onderscheid schetsen om dat helder te maken. Zoals wij het zien, hebben we het met de Kruispuntkerk over een project binnen de muren van de Kruispuntkerk - dat noem ik maar even: het plaatsen van de culturele activiteiten - en over ontwikkelingen buiten de Kruispuntkerk; dat zijn de plannen van de eigenaar, van de ontwikkelaar, om daar bijvoorbeeld woningen te plaatsen, eventueel commerciële ruimten et cetera. Wij zien dat ook als twee losse projecten.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Sorry voor de onderbreking. Daardoor duurt het langer, maar het is toch belangrijk. Het eerste Kruispuntkerkproject is dus het binnenproject en het andere is daarbuiten. Dat is wel een onderdeel van de centrumvisie. Daarom was ik zojuist in verwarring toen er werd gezegd dat dat een hapklare brok is. Ja, misschien binnen de muren, maar daarbuiten niet.

Wethouder **De Bruijn**: Dat klopt. Daarbuiten is het zeker een onderdeel van de centrumvisie.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij wilde de wethouder dit zeggen, maar omdat zijn zin werd onderbroken, kwam het er niet uit. Ik denk dat ik het begrijp, maar voor de duidelijkheid: als u aangeeft dat er een deel binnen de Kruispuntkerk is en een deel buiten de Kruispuntkerk, neem ik aan dat u bedoelt dat het in de centrumvisie gaat om dat deel aan de buitenkant van de Kruispuntkerk.

Wethouder **De Bruijn**: Ja, dat is volgens mij precies wat D66 ook vroeg.

Dan de passantenhaven. Natuurlijk staat die erin; die staat in veel plannen. Ik denk dat u het allemaal logisch vindt dat dat niet de eerste prioriteit heeft. Ik denk dat dat duidelijk mag zijn.

Volgens mij heb ik al antwoord gegeven op de vraag van D66 hoe ik u allemaal ga informeren. Dat zal uiteraard sowieso per separaat project zijn. En ik kan mij zo voorstellen dat we, als er noemenswaardige ontwikkelingen of updates zijn, die gewoon in een informatiebrief opnemen.

Het CDA vroeg of er al zicht is op een plek voor de centrale parkeerplek. Dat komt in de plannen voor de openbare ruimte terug, maar zoals u weet, hebben we daar wel al onderzoek naar gedaan.

De Raadhuislaan valt eigenlijk net buiten het centrumplan. De plannen van de eigenaar voor de Kruispuntkerk zijn nog niet in het stadium dat de bewoners zijn meegenomen. Er volgt eerst nog een concrete uitwerking voordat dat gaat gebeuren, maar ik kijk heel even achter mij. Het is daar nog niet hard genoeg voor. Nee dus.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Mevrouw Kortekaas zei zojuist dat motie 285 unaniem aangenomen was. Dat is niet helemaal waar. De motie werd niet gesteund door GroenLinks en de SP, maar verder heb ik geen opmerkingen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik vergat in de eerste termijn nog een complimentje te geven of eigenlijk nog een punt te benoemen. Het college is toch eindelijk aan het opschrijven - tenminste, de Ontwikkelvisie Centrum schrijft dat op - dat we parkeren in de Voorstaat moeten terugdringen. De SP had in zijn verkiezingsprogramma een autovrije Voorstraat staan. Dat heeft nog steeds onze voorkeur, maar dit is wel een stap die kant op, omdat dit de uitstraling en de beleving van de Voorstraat echt enorm verbetert. Complimenten daarvoor.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Bij dat compliment sluit ik me helemaal aan. Ook de antwoorden van de wethouder stemmen gerust.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik wil nog aangeven dat wij met veel plezier de motie ondersteunen over de watertappunten. De oude Voorschotenaren onder ons weten dat die pomp het vroeger gewoon deed, dat je daar lekker aan kon trekken en dat er dan water uit kwam. Water verbindt. Die pomp stond er niet voor niks. Daar kon je vroeger water halen als je zelf geen watertappunt had in je huis. Ik vind het dus heel goed dat dat terugkomt. Ik hoop dus ook dat er echt serieus naar gekeken wordt dat daar weer water uit kan komen, waardoor de Voorstraat eigenlijk zijn eeuwenoude glorie en functie rondom water terugkrijgt.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Ik bedank de wethouder voor de reactie op onze inbreng. Het CDA is medeondertekenaar van de motie over de waterpunten. Wij zouden het ook heel erg op prijs stellen als dit goede voorbeeld gevolgd wordt, bijvoorbeeld door in de toekomst ook waterpunten bij de scholen te realiseren, want dat is natuurlijk beter dan een chocoladefontein.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik sluit me aan bij de woorden van collega Maassen en mevrouw Mieremet. Wij zijn er ook een groot voorstander van om het autoluwer te maken. We sluiten ons graag aan bij het goede initiatief van GroenLinks en de VVD voor de watertappunten. Ik heb nog wel een vraag aan de wethouder. Wat is het goede moment voor de bewonersparticipatie inzake de Kruispuntkerk? Wanneer zouden zij daar volgens de planning over benaderd worden? Misschien is het daarvoor nog veel te vroeg, maar er zijn best wel wat dingen die impact hebben op die omgeving. Het is belangrijk dat dat soort zaken in een vroeg stadium meegenomen worden.

De **voorzitter**: Wethouder, volgens mij is in de tweede termijn één vraag gesteld. En wellicht heeft u een reactie op de motie.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Met betrekking tot "Kruispuntkerk-Buiten" kan ik me voorstellen dat, als er meer helder en uitgekristalliseerd is over de plannen en als ook helder is of de uitwisseling met de Aldi inderdaad kan plaatsvinden, dat het juiste moment is om direct met de bewoners in gesprek te gaan. Maar dat zullen we natuurlijk ook met de initiatiefnemers afstemmen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Een helder antwoord van de wethouder. U heeft het over Kruispuntkerk-Binnen en Kruispunt-Buiten. Als Kruispuntkerk-Binnen gerealiseerd wordt, denk ik dat dat leidt tot grotere bezoekersaantallen, dus tot meer beweging eromheen. Zou dat geen reden zijn om toch in een eerder stadium naar de bewoners te gaan?

Wethouder **De Bruijn**: Voor binnen zou dat inderdaad een hele goede reden zijn, maar u weet dat we daar nog ... We hebben de intentieovereenkomst. We zijn op dit moment verder aan het uitwerken wat er precies nodig is aan de binnenkant om die gereed te maken voor de functie die we daar willen. Dat is eigenlijk het volgende onderwerp. Vanzelfsprekend zullen we de bewoners

daar dan zo snel mogelijk bij betrekken. We moeten het natuurlijk gaan isoleren, maar er zit natuurlijk ook een stukje geluid bij et cetera. Dat is dus logisch.

Het zal u niet verbazen dat we positief tegenover de motie staan. We willen dat dus zeer zeker gaan onderzoeken. Uiteraard moeten we, zoals u ook zelf schrijft, op zoek gaan naar dekking. Ik heb in ieder geval doorgekregen dat we op één plek zeker weten dat dit realiseerbaar is, maar op de rest moeten we gewoon even bij u terugkomen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat ik de beraadslaging kan sluiten en dat we overgaan tot de stemmingen. In verband met technische problemen stemmen we ouderwets met handopsteken.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie 300 van alle fracties.

Het voorstel wordt met handopsteken aangenomen met algemene stemmen.

8. Huisvesting bibliotheek (raadsregistratienummer Z/23/076649/351203)

De **voorzitter**: We bespreken de toekomst van het bibliotheekgebouw en de huisvesting van culturele instellingen. Het gaat in samenhang om een raadsvoorstel en een raadsinformatiebrief.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. De VVD is verheugd met het raadsvoorstel over de huisvesting van de bibliotheek, maar met name in samenhang met de informatiebrief. In feite stelt het college voor om alle culturele instellingen te huisvesten, en wel op korte termijn. We hopen natuurlijk van harte dat het inderdaad lukt en dat de intentieovereenkomst met de eigenaar van de Kruispuntkerk ook leidt tot een echte uitwerking daarvan. Bij een eerder agendapunt werd de heer Van Duivendijk gevraagd waarom hij nu wél optimistisch is. We zijn een hele stap verder, in die zin dat we nu ook praten met de eigenaar van de Kruispuntkerk en dat hij in ieder geval ja heeft gezeegd om met ons verder te ontwikkelen. Dat stemt mij dus wel optimistisch. We zijn dus blij dat we zaken kunnen gaan doen en ook echt iets gaan realiseren. We steunen dit voorstel.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. De SP is tegen deze ontwikkeling, maar zal - om het ingewikkeld te maken - toch voor dit voorstel stemmen. Ik hoor mevrouw Van Meenen zojuist zeggen: we zijn eindelijk zover en we zijn positief omdat er eindelijk vooruitgang zit in de ontwikkeling met de Kruispuntkerk. Mevrouw Van Meenen, ik wil u erop wijzen dat deze raad in 2016 een voorstel heeft aangenomen voor een multifunctionele accommodatie in de Kruispuntkerk. Toen waren we vier stappen verder en het is er niet van gekomen. Waarom niet? Omdat het voorstel niet deugde. Daarna heeft de raad een voorstel aangenomen om een multifunctionele accommodatie in de bibliotheek te vestigen. Dat was inderdaad een voorstel waarvan niet elke vereniging gebruik kon maken, maar we konden daar wel 95% van al het culturele aanbod in kwijt. Dat voorstel was even duur als het huidige voorstel om de bieb vijf tot zeven jaar op de huidige plek open te houden. Als dat niet was ingetrokken, had die multifunctionele accommodatie er nu al gestaan en hadden we een culturele accommodatie gehad met de bieb erin. Die heeft u nu niet en die krijgt u ook niet.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik ben verbaasd. Ik heb de heer Maassen net horen zeggen dat hij geen optimistisch mens is en nu hoor ik dat we in een jaar een multifunctionele accommodatie zouden kunnen bouwen. Ik ben heel benieuwd waar de heer Maassen dit optimisme vandaan haalt.

De heer **Maassen** (SP): Ten eerste omdat het gebouw er al staat en in die plannen zou blijven staan. Ten tweede begonnen de vertragende tactieken al vanaf 2019. Als op dat moment gewoon volle bak door was gezeild, hadden we nu in 2023 echt in een bestaand pand een verbouwde bibliotheek gehad met een multifunctionele accommodatie. Daar baseer ik dat optimisme op.

Dat die MFA en de bibliotheek een stuk goedkoper en een stuk makkelijker te realiseren waren dan alle andere plannen, is de reden waarom de SP daar altijd voor was. Helaas heeft de meerderheid van deze raad ervoor gekozen om een ander traject in te slaan, waarvan wij denken dat het weer zal leiden tot vertraging, kostenoverschrijding en uiteindelijk geen multifunctionele accommodatie

of hoe je het ook wil noemen. Tegelijkertijd willen wij heel graag dat de bibliotheek optimaal kan functioneren. De bibliotheek is een belangrijke voorziening voor heel Voorschoten en verdient een goed pand. Aangezien deze gemeenteraad ervoor heeft gekozen om de eerdere plannen voor verbouwing van de bibliotheek af te schieten, zal er iets anders moeten gebeuren. Dat is de reden waarom wij dit plan zullen steunen, terwijl we eigenlijk liever een ander plan hadden gezien.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Het college heeft in goed overleg met het bestuur en de directie van de bibliotheek het voorliggende voorstel voorbereid. De draagkracht hiervan is gebleken middels een brief aan de raad waarin het bestuur van de bibliotheek positief gereageerd heeft op het voorliggende voorstel en ook middels het inspreken door de directeur mevrouw Habers in de commissievergadering van 15 juni jongstleden. Als voorziening voor ons dorp kan de bieb weer vooruit. Het CDA heeft waardering voor deze werkwijze. De raad wordt middels het voorliggende voorstel gevraagd om middelen beschikbaar te stellen om noodzakelijk onderhoud en verplichte verduurzamingsmaatregelen te treffen die een terugverdientijd kennen van vijf tot zeven jaar. De fractie van het CDA gaat ervan uit dat hiermee lichte maatregelen worden bedoeld. Kan het college een tipje van de sluier oplichten over de maatregelen die overwogen worden?

Bij beslispoint 2 van het raadsvoorstel constateert het CDA dat we hiermee een bestemmingsreserve van 3 miljoen euro gaan omzetten in een bestemmingsreserve Culturele accommodatie, waarmee de kosten behorend bij de verduurzaming van de bibliotheek evenals aanpassingen ten behoeve van activiteiten in het cultureel centrum in de Kruispuntkerk gedekt worden. Klopt dit? Wij horen graag een reactie van het college op onze vragen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Ik richt me graag op het raadsvoorstel. Het betoog van de directeur van de bibliotheek was duidelijk: wij willen dit en we komen er met de wethouder uit over wat er precies gedaan moet worden. Dat is mooi en we waarderen deze constructieve aanpak. Wij willen ook een constructieve aanpak. We willen ook dat geld dat voor culturele accommodaties is gereserveerd, naar culturele accommodaties gaat en dat geld dat voor verduurzaming is gereserveerd, naar verduurzaming gaat. De baten van de investeringen komen ten gunste van de bieb. De kosten komen uit het potje van de culturele accommodatie. Hoe ziet de wethouder dit? Klopt dit?

Gelet op beslispoint 1 besluiten we eigenlijk dat er de komende vijf tot zeven jaar niets verandert. Waarom is het besluit nodig? Waarom moet je besluiten dat er niets verandert en waarom is het vijf tot zeven jaar? Als ik achterdochtig zou zijn - dat ben ik niet; ik ben ook niet negatief - zou je denken dat daar iets achter zit en dat je dan aan het eind hoort: ja, maar jullie hebben besloten dat zij daar vijf tot zeven jaar blijven zitten. Ik weet dat de wethouder weet dat ik niet achterdochtig ben, maar kunt u die achterdocht wegnemen door antwoord te geven op de vraag waarom er is gekozen voor vijf tot zeven jaar en waarom we moeten besluiten dat er niks verandert?

Een ander punt is het beslispoint over het geld. Dat is wel een concrete vraag. Vijf tot zeven jaar klinkt dus ook een beetje arbitrair. Als ik dat zou wijzigen in tien jaar of twee jaar, is dat dan ook prima? Betekent die vijf tot zeven jaar dat de bieb dan in het gemeentehuis zit? Zojuist hoorden we dat de presentatie van de businesscase uitgesteld wordt. Betekent dit dat het nu eigenlijk negen jaar is geworden? Of is die duur eigenlijk helemaal niet relevant en komt het college gewoon bij de raad terug als er een verandering is?

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben het hier al een paar keer over gehad en ik heb eigenlijk ook niet heel veel toe te voegen aan het betoog van de heer Maassen, een historische uiteenzetting zoals we die altijd aan de heer Maassen kunnen toevertrouwen. Een halfjaar geleden hebben we het plan voor de MFA aan de Wijngaardenlaan afgewezen. Dat was een haalbare optie. Het CDA zei zo fijn dat de bibliotheek hier blij mee is. Ik zie initiatiefnemers die er onderhand ook wel een beetje klaar mee zijn en ik geef ze geen ongelijk. In november 2022 was ons toegezegd dat er nu een praktisch alternatief voor die bibliotheek-plus, die MFA, zou liggen. De huisvesting van cultuur gaan we over een halfjaar weer verder bespreken. Er ligt nu een informatiebrief met een intentieverklaring, maar we moeten inderdaad zien hoe het verdergaat. Wij willen de huid van de beer ook nog niet verkopen voordat die geschoten is. We hebben de wethouder het een en ander hierover horen zeggen: het komt allemaal goed, iedereen is heel blij en het is heel goedkoop. Het klinkt als tegenstrijdige beloften, maar dat gaan we dan over een halfjaar wel zien.

Wat er nu ligt, is een voorstel voor de bibliotheek. We zijn het eens met mevrouw Mieremet: het houdt een beetje het midden tussen helemaal niks doen en alles bij het oude laten. Wij komen er nog steeds niet helemaal overheen dat we niks gaan doen als we voor dit voorstel stemmen en dat we ook niks gaan doen als we tegen het voorstel stemmen. Dat zit ons wel een beetje dwars. Er is op dit moment zelfs geen inventarisatie gemaakt van wat er nodig zou zijn bij de bibliotheek. We hebben de Kadernota besproken en er zijn komend jaar geen middelen voor gereserveerd. Dat was toch eigenlijk wel het minste wat we hadden verwacht bij dit stuk.

Het voorstel om de bestemmingsreserve nu te verbreden staat gewoon haaks op het oorspronkelijke doel van die reserve. Als de gemeente de beheerplannen voor vastgoed op orde heeft, is dat ook helemaal nergens voor nodig. Dus nee, wij gaan dit voorstel in ieder geval niet steunen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik heb het in de commissie al gezegd en de historische perspectieven zijn ook al langsgekomen: eerst een bibliotheek, toen een MFA, toen een bibliotheek-plus en nu wordt het weer gewoon een bibliotheek, die we, zoals het er nu naar uitziet, bij het gemeentehuis gaan vestigen, waar ook de directie van de bibliotheek erg blij mee is. Wij denken dat dit een goede zaak is. De bibliotheek krijgt steeds meer een andere functie: minder boeken, minder kasten met boeken, veel meer digitaal, veel meer een uitvoeringsorganisatie van allerlei wettelijke taken en andere educatieve taken voor jong en oud. Ik denk dus dat het inderdaad handiger is om dat op een later moment bij het gemeentehuis in te passen, wat het doorkijkje is, ook om de loketfunctie daarin onder te brengen. Het geeft dus allemaal voordelen. Wij zijn dus heel positief over dit voorstel. Er ligt een intentieverklaring om in de Kruispuntkerk een deel van de culturele activiteiten onder te brengen. Het vijf tot zeven jaar openhouden van het bestaande pand lijkt mij een reële termijn en een voorstelbaar tijdpad. Wij zullen dit dus steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Er is al veel gezegd. Met de caveat die bijvoorbeeld ook de heer Maassen gaf, zullen wij dit plan steunen. Als PvdA houden we altijd een beetje van puzzelen, goed onderzoeken en de stukken goed lezen. We willen toch even wat zaken aan het college voorleggen. We hebben twee dingen: de intentieovereenkomst die gesloten is en de informatiebrief die we hebben mogen ontvangen. In de informatiebrief staat heel duidelijk dat er nog heel veel dingen openstaan en dat er gewoon gekeken wordt wat de mogelijkheden zijn. In de intentieovereenkomst, met name in artikel 2, zien we heel duidelijk dat de basis voor de plannen van de intentieovereenkomst de plannen uit november 2021 zijn, waarin eigenlijk 30 tot 40 woningen zijn opgenomen. Mijn vraag is hoe die twee uitgangspunten zich tot elkaar verhouden: alles is mogelijk én we gaan in de intentieovereenkomst uit van het oorspronkelijke plan uit 2021, dat het hier niet gehaald heeft. Ik hoor graag van de wethouder of hij daarop kan reageren.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik begin met dat laatste. Het plan uit 2021 is niet een plan dat hier heeft gelegen en dat wij hier hebben behandeld. Dat is een plan dat de initiatiefnemers ter inzage met ons hebben gedeeld. Het gaat dus om hun eerste plannen, zal ik maar zeggen. Daar kan gewoon nog het een en ander aan veranderd worden, maar dat was de basis waarmee we ooit zijn begonnen in de gesprekken. Ik hoop dat dat wat duidelijkheid geeft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Hoever zijn die plannen dan?

Wethouder **De Bruijn**: Ze zijn nog niet heel veel verder. Er zijn enkele varianten geweest van de 2021-versie, maar intern hebben wij nog de benodigde gesprekken, omdat wij, zoals u weet, natuurlijk enkele eisen en bepaald beleid hebben. Daar voldoet het nog niet aan. We zijn dus nog in gesprek met deze partij.

De heer **Posthuma** (PvdA): Is er nog iets beloofd aan de projectontwikkelaar?

Wethouder **De Bruijn**: Er is niks beloofd, behalve dat we met de intentieovereenkomst zeggen dat we daar serieus mee aan de slag willen gaan.

Ik ga natuurlijk graag in op de vraag waarom het voor de bibliotheek gaat om vijf tot zeven jaar. Ik moet eerlijk zeggen dat de intentie eerder vijf jaar dan zeven jaar is, maar we weten natuurlijk ook wat de realiteit is: planvorming duurt gewoon langer dan je normaal gesproken zou willen. We

hebben op een gegeven moment dus gewoon ervoor gekozen om uit te gaan van vijf jaar. Dat is gemiddeld de tijd die we nodig hebben om die plannen te ontwikkelen. Natuurlijk hebben we ook gekeken hoelang het bij buurgemeenten of andere gemeenten heeft geduurd om een gemeentehuisproject verder te brengen. Let op: er zijn inderdaad ook voorbeelden dat het veel langer duurt. Uiteraard zijn we wel positief ingesteld en we willen daar ook echt voor gaan. U heeft in het presidium inderdaad gehoord dat we de businesscase voor het gemeentehuis wat later hebben gezet. U kunt wel verwachten dat de startnotitie er volgens de planning gewoon in september zal liggen. We hebben de kaders die we graag met u willen delen, zo goed als voor ogen. Het enige wat op dit moment nog speelt, is dat we echt nog zoeken naar een projectleider voor dit onderwerp. U weet dat een vorige projectleider bij ons is weggefallen. We zijn dus hard op zoek. Ik moet heel eerlijk zeggen dat we in deze planning bewust wat slagen om de arm hebben gehouden. Ik hoop dus dat we dit gewoon eerder kunnen realiseren, maar ik wil u liever het verhaal brengen dat we iets eerder realiseren dan dat we het weer moeten uitstellen. Daar komt het eigenlijk op neer.

GroenLinks vroeg naar de inventarisaties. As we speak zijn de inventarisaties bezig, zowel voor de bibliotheek als binnenin de Kruispuntkerk. Ik heb in de commissie al gezegd dat ook ik had gewild dat dat verder was. Helaas is dat niet zo. We moeten dat dus zo snel mogelijk gaan doen.

De middelen: er is een bestemmingsreserve van 3 miljoen euro. Die hebben we al. Wij hebben gemeend dat het juist handig is om deze 3 miljoen euro daarvoor te bestemmen. Nogmaals, dat is aan u; vandaar dit beslispunt. Wij verwachten dat zowel de aanpassingen binnen de Kruispuntkerk als de aanpassingen nu in de bibliotheek, dus de verduurzamingsmaatregelen en maatregelen om het wat mooier te maken, daarin passen. We hopen uiteraard dat u zich daarin kan vinden.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen uit de eerste termijn beantwoord?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Misschien was ik niet helemaal duidelijk, maar waarom is het eerste beslispunt, dus zeggen dat je qua locatie van de bibliotheek vijf tot zeven jaar niets doet, nodig?

Wethouder **De Bruijn**: Dat geeft met name zekerheid aan de bibliotheek, want er zijn veel discussies geweest. Het geeft ons helderheid en het geeft de bibliotheek zekerheid. Daarom denken wij dat het belangrijk is om dat met elkaar vast te leggen.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Dank u wel, wethouder, voor de beantwoording. Mogen wij ervan uitgaan dat het college, omdat de raad bevoegd is op het punt van de reserves, met een voorstel komt over de besteding van de reserves voor de bieb enzovoorts als het zover is?

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. Het antwoord op de vraag waarom het beslispunt nodig is, was dat dat nodig is om de bibliotheek en trouwens ons allemaal zekerheid te geven. Maar hoor ik dan dat dat betekent dat wij zekerheid geven dat ze binnen vijf tot zeven jaar op een andere plek zitten? Dat is wat D66 betreft immers een heel optimistische planning.

De **voorzitter**: Wethouder De Bruijn, volgens mij zijn er twee vragen voor u.

Wethouder **De Bruijn**: Voorzitter. Ik knikte al richting het CDA; dat scheelt tijd. Richting D66: het is natuurlijk de zekerheid dat de bibliotheek daar in ieder geval vijf tot zeven jaar kan blijven. Dat begrijpt u. Het is dus andersom; dat is zoals het er staat. Wij gaan onze uiterste best doen om zo snel mogelijk dat andere plan op te tuigen.

De **voorzitter**: Ik sluit de beraadslaging en we gaan over tot de stemmingen. Het systeem moet worden gereset. Dat doen we straks in een pauze. We gaan het dus vrolijk met handopsteken doen. Dat wordt weer een feest.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Mieremet** (D66): Voorzitter. U en het college hoorden het waarschijnlijk al aan mijn volhardende vragen: we vinden dit echt een slecht raadsvoorstel. Maar we gunnen de bibliotheek het reserveren van geld daarvoor. Volgens mij gunt de bibliotheek dat zichzelf ook; dat was ook een goed pleidooi. Net als de Partij van de Arbeid en de SP zeg ik dus ook ja terwijl dat misschien nee zou moeten zijn.

Het voorstel wordt met handopsteken aangenomen met 17 tegen 4 stemmen, waarbij de fractie van GroenLinks ertegen heeft gestemd.

9. Jaarrekening 2022 (raadsregistratienummer Z/23/075736/347629)

De **voorzitter**: In de jaarstukken legt het college beleidsmatig en financieel verantwoording af over het jaar 2022. Aan uw raad ligt nu de vaststelling van de jaarrekening en de bijbehorende financiële besluiten voor.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Voorzitter. Voordat de jaarrekening bij de raad op tafel komt, gaan we een heel intensief proces door. Dat wil ik kort memoreren. We zijn gestart met een technische bespreking van de jaarrekening in de commissie P&C. Onze nieuwe accountant Verstegen was daarbij en heeft aangegeven een goedkeurende controleverklaring af te geven op de jaarrekening. De commissie P&C heeft vervolgens geconcludeerd dat de jaarrekening rijp was voor besluitvorming en heeft haar dus doorgeschoven naar de gecombineerde commissie. In de gecombineerde commissie hebben we vervolgens gedebatteerd over de oorzaken van de afwijkingen in 2022, zoals de arbeidsmarktproblematiek, de overheveling van extra taken naar de gemeente en het planningsoptimisme. Het CDA is tevreden over de behandeling in de gecombineerde commissie en wil wethouder Van der Elst en zijn ambtenaren daar uitdrukkelijk voor complimenteren. Het ging dit jaar echt heel soepel. De behandeling in de gecombineerde commissie was wat ons betreft echt een succes. Dank u wel daarvoor. Aan het eind van het technische en politieke proces rest dan eigenlijk de besluitvorming over de bestemming van het resultaat. In dit geval betreft dat de beslispunten 1 tot en met 8 van het voorliggende raadsvoorstel. Kort en goed: het CDA gaat akkoord met deze beslispunten onder de aanname dat de goedkeurende verklaring door de accountant echt wordt afgegeven; daar krijgen wij graag nog een bevestiging van.

Het CDA en de mede-indieners van amendement 216 willen een bestemmingsreserve instellen om te sparen voor sporthal De Vliethorst, die inmiddels meer dan 50 jaar oud is en aan vervanging of levensvervangende renovatie toe is. Met het oog hierop dienen we amendement 216 in. Het amendement, dat mede wordt ingediend door Voorschoten Lokaal, GroenLinks, de VVD en D66, luidt:

"Amendement 216.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023, gelezen de Jaarrekening 2022,

overwegende dat de raad in 2020 heeft besloten de locatie van sporthal De Vliethorst aan te merken als een ontwikkellocatie waarbij destijds de verwachting is uitgesproken dat deze 'gedurende de beheerperiode 2021-2024 wordt verkocht of (her)ontwikkeld' (zie blz. 21 Beheerplan vastgoed 2021-2024 d.d. 26 maart 2020);

constaterende dat:

- a. in de meerjarenbegroting een structureel bedrag van € 151.900 voor calamiteitenonderhoud voor sporthal De Vliethorst is opgenomen;*
- b. de sporthal rondom 1970 is gebouwd en meer dan 50 jaar oud is, zodat het moment om te deze te vervangen of grootschalig (levensverlengend) te renoveren nadert;*
- c. op grond van de Najaarsnota 2020, de Najaarsnota 2021 en de jaarrekening 2022 middelen uit het budget voor calamiteitenonderhoud aan De Vliethorst vrijvallen c.q. zijn vrijgevallen in de algemene middelen en daarmee in beginsel niet meer beschikbaar zijn voor (renovatie of vervanging van) De Vliethorst;*
- d. sporthal De Vliethorst bewegingsonderwijs faciliteert;*

- e. *het faciliteren van bewegingsonderwijs een wettelijke taak is van de gemeente Voorschoten;*
- f. *de uitoefening van wettelijke taken bij voorkeur niet afhankelijk zou moeten zijn van kostendragers;*
- g. *de Rekenkamer in 2021 heeft geconstateerd dat Voorschoten te weinig middelen reserveert of raamt voor onderwijshuisvesting (waaronder gymnastiekonderwijs);*
- h. *in het coalitieakkoord 'Voorschoten in verbinding vooruit' de ambitie is opgenomen om te sparen (te reserveren) voor onderwijshuisvesting;*

van mening dat het wenselijk is de vrijvallende middelen uit het budget voor calamiteitenonderhoud van De Vliethorst te reserveren in een kapitaallastenreserve, zodat deze middelen kunnen worden ingezet voor een levensverlengende renovatie of vervangende nieuwbouw van De Vliethorst;

Besluit: de volgende beslispunten toe te voegen:

- 9. Een nieuwe bestemmingsreserve Sporthal De Vliethorst in te stellen;*
- 10. De vrijvallende middelen voor onderhoud aan de sporthal De Vliethorst in 2022, te weten € 181.000, te storten in de bestemmingsreserve Sporthal De Vliethorst;*
- 11. De bestemmingsreserve Sporthal De Vliethorst jaarlijks te voeden met de middelen die vrijvallen op het onderhoudsbudget van sporthal De Vliethorst;*

en beslispunt 5 dienovereenkomstig aan te passen."

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. We hebben de algemene aspecten hiervan al uitgebreid besproken, zowel in de commissie als in de algemene beschouwingen. Ik ga dat hier dus allemaal niet herhalen; ik zie de opluchting bij mevrouw Van Meenen. We hebben wel enige zorgen over wat de jaarrekening zegt over wat er gebeurt in ons dorp, maar we hebben geen bezwaren tegen de voorstellen die hier gedaan worden en het doorschuiven van de budgetten. We zullen deze jaarrekening dus gewoon steunen.

We hadden een aantal vragen. Die zijn kort geleden beantwoord; volgens mij kwamen die antwoorden om 17.30 uur binnen. We hadden vragen over de SPUK-aanvragen bij Sportfondsen, maar dat punt is geagendeerd door de heer Posthuma. Daar zullen we het later dus over hebben. We hebben in de commissie ook gevraagd naar de visie op de sportaccommodaties. Die hebben het college en de coalitie bewust geen onderdeel gemaakt van de visie op sport en bewegen. Het staat in de LTA, maar ergens in 2024 zou er wel een visie op komen. De samenhang met alle middelen die nu vrijgemaakt zijn in de Kadernota, is nog wat onduidelijk, maar dat is een discussie voor later. Maar wij denken dat amendement 216 van collega Van Oostrum, dat we natuurlijk mede hebben ingediend, wel illustreert waarom die visie nodig is. In de Ontwikkelvisie Centrum, die we net hebben vastgesteld en waar we allemaal positief over waren, is sporthal De Vliethorst gewoon maar alvast verdwenen. Die is helemaal nergens heen gegaan. Er is nog geen spoor van een plan voor een gebouw dat inderdaad al 50 jaar oud is en dat al een paar jaar op calamiteitenonderhoud staat. Het gaat voorlopig niet afgestoten of herontwikkeld worden. Het was dus fijn geweest als we daar weer gewoon een onderhoudsprogramma bij hadden gehad en als daar voorzieningen voor waren geweest. We delen de mening van collega Van Oostrum dat het jaarlijks vrijvallen van ongebruikte middelen daar ongewenst is. We hebben dat amendement dus mede ingediend. Het moet ons wel van het hart dat dit amendement heel veel lijkt op eenzelfde amendement, amendement 177, dat we indienden bij de begroting voor 2023 om precies zoiets te doen bij het zwembad. Dat is afgeschreven en die afschrijving valt nu vrij en gaat nergens heen. Het probleem is dat al deze dingen verdwijnen uit de begroting. De begroting is geflatteerd. Straks kijken we daartegenaan en zeggen we: goh, dat is wel een flinke investering; het was handig geweest als we daarvoor hadden gespaard. Die kans hebben we nu. Het is goed om dat op te pakken. Maar goed, we zullen het maar houden op voortschrijdend inzicht en we zijn in ieder geval blij met dit initiatief. Dat geeft misschien nog wat hoop voor zwembad Het Wedde in de toekomst.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Hartelijk dank aan de wethouder en de ambtenaren, die weer een mooie verantwoording hebben neergelegd. Ik steun de oproep van de heer Van Oostrum om te zorgen dat er een goede accountantsverklaring komt, zodat we er een strik omheen kunnen doen en weer door kunnen gaan, want uiteindelijk is een jaarrekening natuurlijk in de achteruitkijkspiegel kijken; wij kijken liever vooruit. We zijn blij met het mooie

resultaat van 6 miljoen euro. Dat geeft een mooi stuk vlees op onze botten voor toekomstige uitdagingen, waaronder het cadeautje uit Den Haag om ons 3,5 miljoen euro te korten voor de komende vijf jaar. Het amendement steunen wij ook; dat hebben wij mede ingediend en wij vinden dat ook heel belangrijk, want je moet eerst sparen voordat je geld uit kan geven. Voorschoten Lokaal is een groot voorstander van het oormerken van gelden om goed te kunnen volgen waar we ons geld voor alloceren. Wij steunen dus het amendement en de jaarrekening.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik zal weinig woorden vuilmaken aan deze jaarrekening. Wat ons betreft is het een hamerstuk. We hebben er in de commissie al voldoende over gezegd, met name over het planningsoptimisme en het verder verbeteren van het begrotingsproces. Ook het amendement steunen wij.

Mevrouw **Mieremet** (D6): Voorzitter. Ik kan me daar in die zin bij aansluiten dat we het meeste natuurlijk al met elkaar besproken hebben en dat alle beslispunten zijn doorgenomen. Het is wel terugkijken, maar we besluiten hier ook het een en ander. Wat mij betreft is grondigheid dus van belang. Ik wil ook dank uitspreken voor de jaarrekening en voor de beantwoording van alle vragen in de gecombineerde commissie. We hebben amendement 216 mede ingediend.

De heer **Posthuma** (PvdA): In de commissiebehandeling zijn we al uitgebreid ingegaan op het planningsoptimisme dat het afgelopen jaar bij het college heeft gespeeld en de risico's die we daarbij lopen. Bij een jaarrekening kijk ik vanuit het perspectief van de Partij van de Arbeid terug op wat er het afgelopen jaar allemaal is gebeurd. Wij hebben gemerkt dat wij als raad op verschillende momenten in 2022 het college best wel achter de broek hebben gezeten bij verschillende onderwerpen. Dat betreft stukken die onvolledig zijn, verordeningen die niet kloppen, het plan van aanpak voor de armoedebestrijding, waar we meerdere keren achteraan zijn gegaan, de trage uitkering van de energietoeslag, de motie over Vlietland, waarbij we het college ook tot actie hebben moeten aanzetten en waarmee het college de afgelopen jaren niks heeft gedaan, het AB-huisonderzoek. Ik kan echt nog wel even doorgaan, maar zoveel spreektijd heb ik niet. Er zijn de afgelopen jaren tal van momenten geweest waarop het college niet gereageerd heeft en waarop alleen de inzet van deze gemeenteraad dingen van de kant heeft gehaald en getrokken. Daarbij moet ik echt complimenten geven aan de progressieve oppositie. In de jaarrekening van 2022 zie ik daar eigenlijk te weinig van terugkomen. Dat vind ik echt een gemiste kans.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Tijdens de algemene beschouwingen heb ik al aangegeven dat de SP van mening is dat er te veel niet gebeurt in Voorschoten en dat te veel plannen niet worden uitgevoerd. Dan kun je elk jaar heel mooi een positieve uitkomst in je jaarrekening hebben. Dat is wel belangrijk, maar als de enige oorzaak daarvan is dat we dingen niet hebben gedaan die we van plan waren om te doen, is er wel iets aan de hand. Daar wil ik nogmaals aandacht voor vragen. Verder zullen wij het amendement steunen.

De **voorzitter**: Ik verzoek ook wethouder Van der Elst om kort en bondig te antwoorden.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Dank aan de raad voor de overwegend positieve reacties. Die worden wellicht nog versterkt - dat is misschien nog niet helemaal gezien door iedereen - doordat in de vijfde bijlage van boven een brief staat van de accountant, die daar meldt een goedkeurende controleverklaring af te geven, bestaande uit een goedkeurend oordeel ten aanzien van de getrouwheid en een goedkeurend oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid. Dat beantwoordt een aantal vragen: het is gewoon rond en het is klaar. Dat is fijn.

Het is positief om van het CDA te horen dat er positieve ervaringen waren in de gecombineerde commissie, zoals we dat ook hebben mogen lezen in het verslag van het presidium. Er moet nog wat gefinetuned worden in het aantal woordvoerders. Dat laten we natuurlijk aan het presidium over, maar het is fijn dat we met elkaar in de integraliteit van de P&C-stukken in ieder geval een stap vooruit hebben gezet. Dat was ons heel wat waard.

Het CDA heeft een amendement ingediend. Dat laten we graag over aan het oordeel van de raad. We begrijpen de gedachte. Er zitten twee keerzijdes aan. Heel veel bestemmingsreserves invoeren zou, als je daarin zou doorslaan, kunnen betekenen dat de transparantie van je stukken er niet beter van wordt. Dat is één. Twee: het is uw goed recht, maar hoe je het ook wendt of keert, elke mutatie in zo'n financieel stuk, ook in de jaarrekening, betekent toch weer dat er een paar

ambtenaren aan de slag moeten en op dat moment andere dingen dus niet doen. Maar nogmaals, het is uw goed recht. Oordeel raad; we begrijpen de gedachte.

Meneer Deuzeman, u stelde een aantal vragen. Hoe zit het nou met die sporthal, het sportcentrum? Als u daar specifieke vragen over heeft, zou ik willen voorstellen dat we die aan de betreffende portefeuillehouders voorleggen en dat ik met name vanuit de financiële context antwoord.

Je kan een begroting "geflatteerd" noemen als je dingen niet uitgeeft. Ik ben ingegaan op de voor- en nadelen van extra bestemmingsreserves stellen, maar als het in de concernreserve zit, zijn het natuurlijk nog steeds centen die ter beschikking van de raad zijn om daarmee te doen wat u wilt. Die centen zijn er.

Voorschoten Lokaal: dank voor uw steun. Dat geldt ook voor de VVD en voor mevrouw Mieremet. Dank daarvoor. De PvdA legt de lat hoog. We kunnen elkaar een hand geven, want dat doet het college ook. Of de lat hoog genoeg ligt en hoe we daarmee omgaan, is echt aan de raad. Dat is het leuke van ons samenwerken hier.

De SP zegt dat te veel niet is uitgevoerd. Aan een deel daarvan konden we niks doen. Dat geldt voor bijna alle Nederlandse gemeentes. De overheidsgelden kwamen simpelweg te laat binnen, gekoppeld aan Oekraïners, energietoeslag enzovoorts. Aan een deel hadden we wel iets kunnen doen. Dat is een stuk dat bovenaan onze prioriteitenlijst staat.

De **voorzitter**: Er is behoefte aan een tweede termijn.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik kan de wethouder geruststellen: ik heb geen vragen over de sportaccommodaties. Daar gaan we het later over hebben. Laten we het voorlopig maar even over de jaarrekening hebben. Het klopt dat bedragen die op de balans staan, natuurlijk gewoon beschikbaar zijn. Het probleem is dat we, als wij ieder jaar bedragen overhouden op de begroting, de begrotingsdruk eruit halen. We zien dan dus niet wat we uit horen te geven aan een zwembad of een sporthal, wat we tot nu toe altijd deden. Dat vertekent de hoeveelheid ruimte die je eigenlijk overhebt. Daar zit mijn zorg, maar verder dank.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. De heer Deuzeman en het college zijn het eens: wij erkennen de door u omschreven onnauwkeurigheid en de gevolgen daarvan volledig.

De **voorzitter**: Ik sluit de beraadslaging. We gaan over naar de stemmingen. Ik heb doorgekregen dat de techniek nu werkt.

In stemming komt amendement 216 van het CDA, Voorschoten Lokaal, GroenLinks, de VVD en D66.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het geamendeerde voorstel.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

10. Voorjaarsnota 2023 (raadsregistratienummer Z/23/075736/347629)

De **voorzitter**: De Voorjaarsnota 2023 geeft de stand van zaken weer van de uitvoering van de programmabegroting tot en met maart. Ook hier wordt voorgesteld om op basis van de ontwikkelingen de begroting te wijzigen. Deze wijzigingen liggen nu ter vaststelling voor.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Over de Voorjaarsnota hebben we in de gecombineerde commissie al veel gezegd. Ik heb onder andere het in onze beleving echt noodzakelijke arbeidsmarktoffensief naar voren gehaald. Dank aan de burgemeester, die in haar betoog nog eens benadrukte dat dit een van de uitdagendste punten is waar de gemeente Voorschoten de komende jaren voor staat. Dat zien wij als steun.

Omwille van de spreektijd benoem ik even drie punten die we graag als voorstellen willen indienen. Allereerst het technische amendement over de Stichting Leergeld. We hebben vandaag via de griffie nog een mail ontvangen. Ik ben blij dat het jaarverslag van de Stichting Leergeld de juiste cijfers betreft en dat het amendement van de Partij van de Arbeid dus correct is omdat daar de juiste cijfers in staan. Ik wil het college danken voor het verdere uitzoekwerk. Het amendement luidt:

"Amendement 214.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023, gezien de Voorjaarsnota,

constaterende dat:

- a. het aantal gehonoreerde aanvragen van de Stichting Leergeld in 2022 fors gestegen is;*
- b. vanwege die grote stijging van aanvragen de gemeente Voorschoten terecht zich genoodzaakt ziet om € 35.000 per jaar (voor de komende jaren) extra aan de Stichting Leergeld toe te kennen;*

voorts constaterende dat:

- a. de cijfers uit de Voorjaarsnota 2023 en het Jaarverslag 2022 van de Stichting Leergeld niet met elkaar overeenkomen (zie: bladzijde 1 Jaarverslag 2022 ANBI en jaarverslagen (leergeldvoorschoten.nl)/ bladzijde 36 onderaan Voorjaarsnota 2023 Voorschoten);*
- b. de gemeente Voorschoten in de Voorjaarsnota lagere cijfers voor 2022 hanteert en hogere cijfers voor 2021;*

van mening dat een juiste weergave van de cijfers belangrijk is voor de Voorjaarsnota in relatie tot de gehonoreerde aanvragen van Stichting Leergeld;

Besluit

De volgende tekst op bladzijde 36 van de Voorjaarsnota 2023 'In 2022 heeft Stichting Leergeld Voorschoten maar liefst 190 kinderen uit gezinnen met geldzorgen ondersteund. Ten opzichte van 2021 is dit een toename van 40%. Het aantal toegewezen aanvragen is met 38% gestegen.'

te vervangen door de volgende tekst:

'In 2022 heeft Stichting Leergeld Voorschoten maar liefst 195 kinderen uit gezinnen met geldzorgen ondersteund. In 2021 waren dit nog 133 kinderen. Ten opzichte van 2021 is dit een toename van 46%. Het aantal betaalbaar gestelde aanvragen is met 59% gestegen, van 249 in 2021 naar 397 in 2022.'

en gaat over tot de orde van de dag."

Op advies van de griffie dienen wij graag twee moties in, allereerst de anjermotie. Wat is daarvoor de aanleiding? 700.000 mannen en vrouwen hebben zich de afgelopen jaren namens Nederland ingezet voor diverse vredesmissies. Zij hebben met gevaar voor hun eigen veiligheid een stap naar voren gezet voor de vrijheid van Nederland maar ook voor de vrijheid in andere delen van onze wereld. Dat verdient in onze beleving respect en een goede jaarlijkse herdenking. Het Veteranenfonds heeft in 2019 een mooi initiatief gestart, dat in onze regio ook echt al opvolging heeft gekregen. Denk daarbij aan Oegstgeest, Zoeterwoude, Wassenaar en afgelopen jaar, volgens mij een maand geleden, Leiden. Ik vind het een mooi idee als we dat ook in Voorschoten zouden kunnen doen om hen die voor onze vrijheid hebben gestreden, te eren. Zo'n anjerperkje kan helpen om dat op een goede wijze vorm te geven.

De heer **Maassen** (SP): Ik kan het als historicus niet laten om even naar de jaartallen te kijken. De heer Posthuma zegt in zijn mondelinge bijdrage dat dit een voorstel is ter ere van mensen die hebben gevochten in vredesmissies. De waardering daarvoor kan ik me heel goed voorstellen en kan ik helemaal onderschrijven, maar bij zijn constatering zegt hij dat het gaat om de militairen die tussen 1940 en 2023 zijn ingezet in oorlogen en vredesmissies. Ik snap dat je daar de Tweede

Wereldoorlog in meeneemt, maar er zit ook nog een oorlog tussen waar wat mij betreft de schoen wel een beetje wringt, namelijk een dekolonisatieoorlog waar ook door Nederlandse militairen oorlogsmisdaden zijn gepleegd. Dat is gewoon wetenschappelijk bewezen. Hoewel de meeste zich natuurlijk keurig hebben gedragen, heb ik er persoonlijk wel wat moeite mee dat dit hier niet bij wordt meegenomen, terwijl de heer Posthuma tegelijkertijd volledig terecht voorstelt om in de geschiedenis van kasteel Duivenvoorde het slavernijverleden mee te nemen. Waarom wordt dan niet ook hier de zwarte bladzijde meegenomen die er ook wel degelijk is en die ook een onderdeel van de geschiedenis is?

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik dank de heer Maassen voor deze historische verhandeling. Er zijn in die periode in Indonesië natuurlijk zeer nare dingen gebeurd, waar ook ruimschoots over geschreven is. Ik vind het belangrijk om dat te erkennen, maar dit is een initiatief vanuit het Veteranenfonds dat heel veel andere gemeenten hebben voortgezet. Volgens mij zou het goed zijn als Voorschoten daar ook haar rol in pakt en dit gewoon laat plaatsvinden. De motie luidt:

"Motie 299.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023,

constaterende dat:

- a. er tussen 1940 en 2023 bijna 700.000 Nederlandse militairen zijn ingezet in oorlogen en vredesmissies;*
- b. de witte anjer het symbool is van erkenning en waardering voor onze Nederlandse veteranen;*
- c. het Nationaal Comité Veteranendag sinds 2019 Nederlandse gemeenten heeft opgeroepen om hun veteranen te eren en te waarderen met een speciaal witte anjer perkje dat bloeit in de weken voorafgaand aan elke Nederlandse Veteranendag, te weten elke laatste zaterdag van juni;*
- d. verschillende Nederlandse gemeenten aan deze oproep gehoor hebben gegeven, waaronder ook onze buurgemeenten Wassenaar, Zoeterwoude, Oegstgeest en Leiden;*

overwegende dat:

- a. onze militairen en veteranen zich hebben ingezet voor onze vrede en veiligheid in Nederland en in de rest van de wereld;*
- b. veiligheid, vrede en vrijheid geen vanzelfsprekendheid zijn, helemaal in het licht van de recente inval van Rusland in Oekraïne;*
- c. er ook in Voorschoten veteranen wonen;*
- d. militairen en veteranen het verdienen dat het in Voorschoten zichtbaar is dat wij hen blijven erkennen en waarderen;*

verzoekt het college:

- 1. in Voorschoten een witte anjer perkje te realiseren op een geschikte plek, bijvoorbeeld bij het oorlogsmonument naast het gemeentehuis;*
- 2. dit samen met de veteranen en scholen op te pakken;*
- 3. het reguliere onderhoud van het perkje bij de buitendienst te betrekken;*
- 4. bij dit perkje een informatiebord te plaatsen met uitleg over de betekenis van het symbool van de witte anjer en de relatie met de veteranen;*
- 5. de raad hierover eind 2023 terugkoppeling te geven, of zoveel eerder als mogelijk is,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Dan is er natuurlijk nog de motie over het slavernijverleden. Als ik het me goed kan herinneren, is in het verleden, nog voor mijn komst in de raad, ooit een motie ingediend over Berbice. Volgens mij is die tijdens de vergadering ingetrokken, als ik dat in iBabs goed heb gelezen. Deze motie gaat over kasteel Duivenvoorde. De afgelopen periode is er vrij veel geschreven en op televisie en andere mediakanalen geweest over 1 juli en het slavernijverleden. Een maand geleden heeft ook de provincie Zuid-Holland excuses aangeboden voor haar rol in het slavernijverleden. Bij die excuses is zij heel expliciet ingegaan op kasteel Duivenvoorde, wat in de regionale pers wel wat

aandacht heeft gekregen, maar in Voorschoten wat minder aandacht heeft gekregen. Ik vind dat wij als gemeente ook een taak hebben om dat gesprek met kasteel Duivenvoorde aan te gaan en om te kijken of op basis van die geschiedenis een breder beeld kan worden gegeven, waarbij de geschiedenis die daar geweest is, een wat permanentere en duidelijker karakter kan krijgen. Dat vind ik heel belangrijk. Ik refereer aan de mooie speech die onze koning afgelopen week hield; ik wil die graag hier in de raadzaal voorlezen. "Van alle vormen van onvrijheid is slavernij het meest kwetsend, het meest vernederend, het meest mensonterend. Een medemens zien als koopwaar waarover je naar goedgevoelen kunt beschikken, als een willoos werktuig om winst mee te maken dat je kunt vastketenen, verhandelen, brandmerken, afbeulen, straffen, straffeloos doden zelfs." Ik wil me heel graag aansluiten bij de woorden van de koning. Ik zou het heel mooi vinden als het college met kasteel Duivenvoorde het gesprek kan aangaan om te kijken hoe hieraan handen en voeten kunnen worden gegeven. Ik hoor graag van het college of het daarop kan reageren. De motie luidt:

"Motie 298.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023,

constaterende dat:

- a. het op 1 juli 2023 150 jaar geleden is dat de slavernij in het Koninkrijk der Nederlanden is afgeschaft;*
- b. al op 1 juli 2021 het Adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden zijn eindrapport 'Ketenen van het Verleden' presenteerde. Hierin adviseerde het adviescollege dat de Nederlandse Staat over moet gaan tot erkenning, excuses en herstel voor het slavernijverleden (zie; Advies Dialooggroep Slavernijverleden 'Ketenen van het Verleden' | Rapport | Rijksoverheid.nl);*
- c. kasteel Duivenvoorde in onze gemeente ook een relatie heeft met het slavernijverleden;*

overwegende dat:

- a. een zo compleet mogelijke weergave van de geschiedenis belangrijk is;*
- b. de provincie Zuid-Holland recent een onderzoek heeft gedaan naar het slavernijverleden in de provincie Zuid-Holland en daarbij haar excuses heeft aangeboden (zie: Provincie biedt excuses aan voor slavernijverleden | Sleutelstad);*
- c. bij deze excuses kasteel Duivenvoorde ook expliciet als voorbeeld werd genoemd;*
- d. de familie Duivenvoorde-Van Wassenaer - de toenmalige eigenaren van kasteel Duivenvoorde - als regenten uit de 17e eeuw verschillende koloniale connecties hadden. Zo had de familie geïnvesteerd in De Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) en in De West-Indische Compagnie (WIC);*
- e. in de Marotzaal van Kasteel Duivenvoorde een staatsieportret hangt van het echtpaar Jacob van Wassenaer (1649-1707) en Jacoba van Liere (1655-1693). Op dat portret staat een derde persoon, een zwarte jongen, afgebeeld. Een onvindbaar leven: de zwarte bediende van kasteel Duivenvoorde - Erfgoedhuis Zuid-Holland (geschiedenisvanzuidholland.nl);*

verzoekt het college:

- 1. het gesprek aan te gaan met kasteel Duivenvoorde om de elementen van het slavernijverleden nadrukkelijker en permanentere op de voorgrond te plaatsen, zodat een completer beeld van de geschiedenis van kasteel Duivenvoorde en zijn eigenaren wordt geschetst;*
- 2. daarover einde van 2023 terug te rapporteren aan de gemeenteraad, of zoveel eerder als mogelijk is,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Over de Voorjaarsnota hebben wij geen noemenswaardige opmerkingen. Er is veel over gezegd in de gecombineerde commissie, waarnaar al verwezen is. We hadden vragen gesteld over de investeringen in de werkplekken van de ambtenaren en gedeeltelijk het gemeentehuis in de aanloop naar een eventuele nieuwbouw: zijn

dat geen desinvesteringen? Daar is een goed antwoord op gekomen: dat is niet het geval. Wij zullen de Voorjaarsnota dus steunen.

Wat het amendement van de PvdA over de Stichting Leergeld betreft: hoe belangrijk wij het ook vinden dat getallen kloppen, wij vinden het indienen van een amendement niet echt het instrument om omissies in aantallen te corrigeren.

De heer **Maassen** (SP): Ik ga in andere woorden samenvatten wat de heer Van Duivendijk net zei. Hij zei: wij vinden het niet nodig om een wijzigingsvoorstel in te dienen als er iets niet klopt in de tekst. Dat vind ik een hele rare redenering. Ik zou daar graag wat meer toelichting op willen horen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dat is inderdaad een leuke samenvatting van mijn tekst. Wat moet ik daar nou op zeggen? Wat ik ervan heb begrepen - maar ik laat me over dit onderwerp graag adviseren door de wethouder - liepen de periodes in de rapportage niet helemaal gelijk, waardoor getallen niet kloppen. Het doet in onze ogen geen afbreuk aan het beleid en aan het geld dat moet landen bij de mensen bij wie het moet komen. In die zin heeft het dus niet echt een enorme waarde. Ik vind niet dat we ons moeten bestoken met amendementen om tekstuele wijzigingen door te voeren, maar dat is misschien een verschil van inzicht.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik ben verbaasd. Ik ben blij dat de heer Maassen gelijk heel ad rem reageerde. Het punt was - dat hebben we ook heel duidelijk in de motie verwoord - dat in de huidige tekst eigenlijk wordt gedaan alsof de stijging minder groot is, omdat het college de cijfers van 2021 hoger inschat en de cijfers van 2022 lager inschat. De procentuele stijging is dus kleiner. Wij willen graag gewoon de feiten zien. U heeft een mail gekregen, net als alle andere mensen in deze raadzaal. Daarin wordt eigenlijk bevestigd wat in het amendement staat. Laten we de feiten gewoon onder ogen zien en daar gewoon mee instemmen. Ik zou dus zeggen, meneer Van Duivendijk: teken bij het kruisje, alstublieft.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Dank u wel voor de toelichting, meneer Posthuma. Ik wacht even de beantwoording en het advies van de wethouder af. Dan zullen wij dat beoordelen.

De motie over de witte anjer vinden wij een positieve, sympathieke motie. De Engelsen hebben hun papaver, hun poppy, als verwijzing naar veteranen en omgekomen slachtoffers, in dit geval Britse slachtoffers. Om even in te haken op wat de heer Maassen zei over de oorlog in Nederlands-Indië: die was benoemd als "politie actie", een beetje in hetzelfde licht als de "vredesmissie" die Rusland nu in Oekraïne betracht. Ik denk dat we er qua woordkeuze dus wel uit kunnen komen met deze motie, maar het is aan de heer Maassen om daar zijn beoordeling over te hebben.

De slavernijmotie vinden wij lastig, want wij vinden eigenlijk dat wij ons niet moeten bemoeien met het beleid van een museum. Dat moet zelf bepalen wat het wil vertellen over wat daar hangt en wat de geschiedenis is van het museum, in dit geval van kasteel Duivenvoorde als gebouw en de inwoners die daar eeuwen geleden hebben gewoond. Wij zijn dus nog niet zover dat wij de motie willen steunen, omdat wij niet vinden dat wij als gemeente op deze stoel moeten gaan zitten.

De heer **Posthuma** (PvdA): Bent u er sowieso tegen of wilt u nog even de reactie van het college afwachten?

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Nee, wij zijn er sowieso tegen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ik vind het toch een beetje lastig. We hebben vorige week de algemene beschouwingen gehad. Daarbij zijn wij wat ons betreft eigenlijk ook ingegaan op de Voorjaarsnota en de jaarrekening. De opmerkingen die we daarover hadden, hebben we voor een belangrijk deel dus eigenlijk al gemaakt. Het is inderdaad heel belangrijk dat die cijfers kloppen. Het amendement van de PvdA over Stichting Leergeld steunen we dus.

Als afgestudeerd historicus kan ik het niet laten om even in te gaan op de twee moties van de PvdA, allereerst op de motie over het slavernijverleden. Het klopt dat ik in 2021 samen met de heer Andringa van D66 en de heer Deuzeman van GroenLinks motie 199 heb ingediend over het slavernijverleden van Berbice. Die motie hebben we ingetrokken, nadat zij tot een toezegging van de wethouder had geleid dat hij inderdaad het gesprek zou aangaan met Berbice. Dat heeft ertoe

geleid dat ongeveer een halfjaar later hier in de Dorpskerk een grote avond is georganiseerd door Berbice en volgens mij ook Oud, Groen en Leefbaar Voorschoten, waarbij uitgebreid werd ingegaan op het koloniale verleden van Berbice. De naam "Berbice" is namelijk afgeleid van een slavenplantage, misschien ook nog bekend van het spreekwoord "naar de barrebiesjes gaan"; zo prettig was het daar. Wij steunen de motie om datzelfde te gaan doen rondom Duivenvoorde. Nu duidelijk is geworden dat ook de familie Van Duivenvoorde een flink aandeel heeft gehad in slavenbezit en geld heeft verdiend aan slavenplantages en dat het kasteel zoals het er nu staat, dus ook ingericht en onderhouden is met geld dat verdiend is aan slavenplantages, steunen wij van harte dat daar ook op deze manier mee om wordt gegaan. Wat dat betreft: gelijke monniken, gelijke kappen. Als wij anderhalf jaar geleden hadden geweten dat niet alleen Berbice maar ook Duivenvoorde een dergelijk verleden had, hadden we natuurlijk beide kastelen daarin meegenomen.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Volgens mij lees ik in de motie dat het gaat om de familie die op Duivenvoorde woonde en die een investering had gedaan in de VOC. Volgens mij is dat minder zwaar dan wat u nu zegt, namelijk dat ze hele slavenplantages runden. Maar goed, daar kan ik me in vergissen.

De heer **Maassen** (SP): Dan ga ik toch weer eventjes mijn oude ambt als geschiedenisleraar oppakken. De VOC heeft niet zo heel veel met slavernij te maken gehad. Niet dat het daardoor goed was, maar het ging met name om de WIC, waar ze ook in investeerden. Er is gebleken dat de familie Van Duivenvoorde daarin investeerde en daarin meeging. Er wordt nu zelfs nog een portret tentoongesteld waarin slavernij zichtbaar is. Ik moet u eerlijk zeggen - daar zal ik eerlijk over zijn - dat ik het recente onderzoek van de provincie Zuid-Holland nog niet heb kunnen lezen. Ik weet wel dat in de publiciteit Duivenvoorde naar voren kwam als een van de voorbeelden waar dit heel duidelijk uit bleek. Als dat de geschiedenis is, lijkt het me heel goed om daarover te communiceren.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Vindt de heer Maassen de tekst in de motie dan voldoende om hierover te kunnen stemmen? Want blijkbaar zit er een wereld achter een bepaalde zin. Ik ga uit van de motie zoals die er ligt en die wereld daarachter ken ik niet.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij staat er in de motie een link naar de pagina van het Erfgoedhuis Zuid-Holland, waar hierover meer informatie te vinden is. Ik verwijs de heer Van Duivendijk dus daarnaar.

Dan nog snel de witte-anjermotie. Die gaan wij dus niet steunen. Wij zouden graag ook in deze motie zien dat er op een genuanceerde manier met de geschiedenis van ons land wordt omgegaan en dat er dus niet alleen naar de positieve kant maar ook naar de negatieve kant wordt gekeken. Als ik daar bij de heer Posthuma, de indiener van de motie, naar vraag, zegt hij: ja, maar andere gemeenten doen het ook. Dat is altijd het slechtste excuus om slecht gedrag uit de geschiedenis goed te praten.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Over de Voorjaarsnota zijn we duidelijk geweest in de commissievergadering. Ik zal nog even ingaan op het amendement en de moties van de PvdA. Amendement 214: wij vinden de mail die we vlak voor deze vergadering hebben ontvangen, een prima voorstel. Daarmee lijkt het amendement ons voorlopig overbodig.

Motie 298: ik heb gedaan wat de PvdA ook weleens doet en heb gebeld met de secretaresse van de directrice van kasteel Duivenvoorde. De stichting is al bezig met het slavernijverleden. Er lopen twee onderzoeken. Uitvoering van de motie kost zowel kasteel Duivenvoorde als onze gemeente extra tijd en heeft ons inziens daarom geen toegevoegde waarde. We hebben er vertrouwen in dat kasteel Duivenvoorde dit belangrijke onderwerp zorgvuldig oppakt, zoals we dat ook hebben gezien bij Berbice. Daarom stellen we eigenlijk voor om deze motie terug te trekken, omdat zij in feite overbodig is, hoe mooi het ook is om aandacht te besteden aan een heel afschuwelijk verleden.

Motie 299: wijlen mijn vader was veteraan en als ik me zijn mening voorstel, zie ik hem zijn schouders ophalen bij deze motie en zeggen: ach, ze doen maar; het is mijn lievelingsbloem, maar hij bloeit maar kort; laat ze die dan maar bij de Rossiniflat planten, want daar kwam wijlen prins Bernhard regelmatig op bezoek bij generaal Scholten. Mijn vader genoot overigens zeer van de

lunch die de gemeente traditioneel aanbood aan de veteranen. Ik denk dat we de gemeente en alle veteranen daar een veel groter plezier mee doen dan met een perkje bloemen.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik wil het eerst vooral over de Voorjaarsnota hebben. Zij is voor ons een beetje lastig. We hebben ons eerder ook bewust een beetje op de vlakte gehouden. Dat heeft niet zozeer te maken met de rapportage, ook al heb ik eerlijk gezegd een beetje gelachen om dingen zoals "het meer zelfredzaam maken van inwoners en met name risicogroepen, zoals ouderen", waar dan een groen vinkje achter staat, in de zin van: dat hebben we helemaal gefikst. Dat is een gezellige maoïstische insteek: we hebben de samenleving gered, kameraad. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de beperkingen van het format; dat snappen we wel. Dat is dus niet zo'n probleem. Dat dingen niet zo heel erg opschieten, is op zich ook helemaal geen verrassing. Daar zijn we niet blij mee, maar dat hoeven we niet elke keer te constateren. Waar we wat moeite mee hebben, zijn de begrotingswijzigingen, allereerst met de exploitatiebijdrage voor het Cultureel Centrum. Ik heb daar niemand over gehoord. Al in die beruchte vergadering rond de begroting heeft de oppositie gezegd: als jullie nou die MFA terug gaan trekken, moeten jullie er wel voor gaan zorgen dat er geld bij komt om het Cultureel Centrum open te houden. Dat hebben we in het verleden altijd netjes in december gedaan, maar in dit geval werd gezegd: dat doen we wel bij de Voorjaarsnota. Daar hadden we toen al wat moeite mee. Nu blijkt dat het gaat om € 60.000. Het klinkt een beetje flauw, maar dat had gewoon naar de raad gemoeten. Op het moment dat je over de € 50.000 heen gaat, behoort je daarvoor naar de raad te gaan; dat is artikel 4, lid 3 van de Financiële Verordening. Ja, die is gortdroog, maar we vinden dit dus niet oké. Het is ook geen ongelukje. We hebben hierop gewezen en er is gewoon bewust voor gekozen om het niet te doen. Daar hebben we echt problemen mee.

Daar komt nu bij dat er een grootschalige renovatie van het gemeentehuis in deze Voorjaarsnota staat. In de begroting stond: we gaan € 70.000 uitgeven aan nieuwe stoelen voor de raadzaal - dat klinkt als een groot bedrag, maar zo gaat dat in de zakelijke wereld - en verder gaan we nog een inventarisatie maken; dat gaan we doen in de Kadernota van 2024. En dan is er in deze Voorjaarsnota plots - we hebben het bij elkaar opgeteld - een half miljoen aan nieuwe investeringen gepland. Dat is geen bijstelling van een krediet, maar gewoon een compleet nieuw project. Daar is een Voorjaarsnota gewoon expliciet niet voor bedoeld. We hoorden collega Van Oostrum daar in de commissie ook naar verwijzen. Hij zei: mag dat eigenlijk zomaar? Het antwoord daarop is gewoon: dat mag helemaal niet. Dan wordt er gezegd: hoort dat eigenlijk niet bij onderhoud? Dat vinden we eerlijk gezegd niet heel erg overtuigend. Daarvoor heb je een Beheerplan Vastgoed en daarvoor heb je onderhoud. We zetten geld opzij om onderhoud te plegen. Dan moet je het daaruit doen en dan moet je het daaruit aanvragen. Het feit dat die stoelen wel in de begroting stonden, geeft ook aan dat het college dat zelf ook niet zo gelooft, want dan had het ook dat er niet in hoeven zetten. Het had dus gewoon naar de raad gemoeten met een voorstel. We hadden het fijn gevonden als dat was gebeurd. Dus opnieuw: het is niet oké. We willen wel geloven dat de werkzaamheden tot nu toe allemaal geautoriseerd waren en zo. Ik wil dat eigenlijk niet eens weten. Dat zal allemaal gebeurd zijn uit het bestaande budget. Dat is prima. We hopen ook dat het college ons nu kan verzekeren dat in ieder geval de aanbestedingsregels goed gevolgd zijn, want bij een half miljoen kom je op aanbestedingsregels terecht. Maar de vraag is nu ook wat we hiermee gaan doen. We hebben een amendement overwogen, maar gaat GroenLinks een amendement indienen om te zeggen: we hebben het Cultureel Centrum wel geld beloofd, maar dat gaat het nu lekker niet krijgen vanwege GroenLinks? Dat gaan we natuurlijk niet doen; daar gaan we onze handtekening niet onder zetten. Het schrappen van de renovatie die nu staat gepland voor het gemeentehuis, geeft minstens een halfjaar vertraging, want we zijn in november voordat we dat goed kunnen keuren. Om eerlijk te zijn: zoals het hier eraan toe gaat, de arbeidsomstandigheden op dit moment van onze ambtenaren en het meubilair in de raadzaal, het kan ook gewoon niet. Het is dus goed dat dit gebeurt. Wij zeggen ook de hele tijd: ga nou alsjeblieft gewoon dingen doen. Dat gebeurt nu eindelijk. Daar zijn we blij mee. Bovendien: er staat een nieuw gemeentehuis gepland, maar we zijn er enigszins sceptisch over of dat het volgens planning gaat halen. Het is goed dat we in de tussentijd renoveren.

Misschien een beetje meer principieel: het is ook gewoon niet onze taak om dit soort dingen aan te gaan passen. We hebben echt bewondering voor de heer Posthuma, die nu weer met een amendement komt om die cijfers aan te passen. Die hadden er trouwens gewoon in moeten staan. "Ja, in december 2022 hadden we gesproken en die cijfers waren niet up-to-date"; dat vind ik niet zo'n goed verhaal in juli 2023, als ik heel eerlijk ben. Maar wij zijn niet verantwoordelijk voor de kwaliteit van de stukken. Dat is gewoon niet onze taak.

Het zit ons een beetje dwars, want dit is de zoveelste keer. Het zijn maar kleine neuzelregeltjes, maar het is de zoveelste keer dat ze weer aan een laars gelapt worden. Ook al is het procedureel, dit is wel de manier waarop de raad toezicht kan houden op zaken. Dit is onze basis om te sturen in de raad. We zijn er ook een beetje van geschrokken dat het er allemaal zo gemakkelijk doorheen lijkt te gaan, vooral met dat half miljoen. Dat is echt een grote investering. Ik ken deze raad als heel scherp op bijvoorbeeld € 100.000 voor verduurzaming van een buurthuis, maar hier gaat het er gewoon tussendoor. En we weten dat andere raadsleden dit ook zien. Wat wij dus gaan doen - de burgemeester kan gerust zijn; we gaan dit keer niet naar buiten lopen of zo; dat hebben we één keer gedaan - is tegen dit voorstel stemmen.

Het amendement zullen wij steunen, zoals ik zojuist aangaf. De motie over slavernij: wij denken dat de meerwaarde zit in het persoonlijk maken van dit soort verhalen, niet in een discussie over goed of fout en over de vraag voor hoeveel procent je goed bent als je in de VOC geïnvesteerd hebt. Het lijkt ons heel goed als we het verhaal van een jongetje op een schilderij persoonlijk kunnen maken, omdat dat tastbaar maakt dat het onderdeel is van onze geschiedenis. Wat dat betreft vinden we dit dus een sympathiek initiatief en we zullen dit steunen. In tegenstelling tot de SP zullen wij ook de motie over de anjers steunen. De heer Van Duivendijk verwees naar Engeland. Het is een beetje een onderdeel van civil religion. Het mooie van die anjers is dat je niet de discussie hoeft aan te gaan over: is dat dan wel de goede oorlog en waren we hier wel helemaal oké? De anjers staan er omdat er ook mensen gestorven zijn, mensen die voor Nederland ergens heen gegaan zijn. We hoeven niet te benoemen bij welke oorlog het was. Ze staan er omdat we mensen te herdenken hebben. Wij vinden dat eigenlijk wel mooi. Wij zullen dus ook dat voorstel steunen.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. We hebben met veel aandacht de projectenrapportage gelezen en kennisgenomen van de achterliggende vertrouwelijk ter inzage gelegde informatie. Hiermee kunnen we constateren dat het college zorgvuldig te werk gaat en dat er momenteel weinig tot geen aanwijsbare risico's zijn voor de gemeente. Hartelijk dank voor deze rapportage.

Verder ligt er een Voorjaarsnota met nogal wat financiële aanpassingen. GroenLinks heeft het CDA-punt al aangehaald over de bedragen met betrekking tot het Cultureel Centrum. Dat zullen wij niet herhalen. Er wordt een bedrag van ruim 8 ton voorgesteld voor diverse aanpassingen van ons gemeentehuis, waaronder een bedrag van 1,5 ton voor een noodaggregaat. Wij hopen dat het college ook kijkt naar de optie van opslag van eigen energie, afkomstig van de op het dak gelegen zonnepanelen door middel van batterijen als duurzaam alternatief in plaats van een op fossiele brandstof werkend aggregaat, want batterijen kunnen naast een noodvoorziening ook bijdragen aan het voorkomen van congestie op het elektriciteitsnet. Dit is de toekomst waar we mee bezig zijn.

In de Voorjaarsnota wordt aangegeven dat de vervanging van de koffiezetapparaten goedkoper is dan de huidige situatie. Wij gaan ervan uit dat het onderhoudscontract daarbij inbegrepen is. Wij zijn van mening dat goede koffie echt bij kan dragen aan de werklust van onze ambtelijke organisatie, maar ook van ons als raadsleden.

De fractie van het CDA begrijpt de noodzaak om te investeren in ons gemeentehuis, maar vraagt zich af of zo'n grote investering behoort in een Voorjaarsnota en of een raadsvoorstel met een bijbehorende begrotingswijziging niet een elegantere procedure was geweest. Wij horen graag een reactie van het college.

We hebben in de mail gezien dat door de wethouder een toezegging is gedaan waardoor amendement 214 overbodig is. Motie 299 over de witte anjers is sympathiek. De VNG heeft hier in haar laatste blad ook aandacht aan besteed en heeft daarbij de rol en de verantwoordelijkheid van de gemeenten sinds 2014 benadrukt. Er zijn gemeenten met een veteranencafé. Is dat ook iets voor de gemeente Voorschoten voor onze veteranen en mogelijk ook voor onze oud-vrijwilligers van de brandweer? Ik hoor graag hoe het college dit ziet.

Dank aan D66 voor de verhelderende uitleg over motie 298, die ons ertoe brengt om die motie niet te steunen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ten aanzien van de Voorjaarsnota steunen we feitelijk wat de heer Deuzeman van GroenLinks aangeeft, met name over de investeringen in het gemeentehuis. Ook wij zijn van mening dat het eleganter, duidelijker en procedureel juist was geweest om een raadsvoorstel in te dienen voor deze renovaties. Wij maken alleen een andere keuze ten opzichte van de Voorjaarsnota. Wij zullen daar wel mee instemmen, maar het zou het college sieren om in het vervolg de juiste procedure te volgen voor dit soort investeringen. De heer Deuzeman heeft volkomen gelijk: normaal maken we ons druk over € 10.000. Hier gaat het echt om aanzienlijk meer. Zoals het CDA al heeft aangegeven, maken we ons daar zorgen over. Ik wil nog maar eens teruggrijpen naar 2017, toen we onder financieel toezicht stonden en als raad door de provincie op het hart gedrukt hebben gekregen om een goed financieel beleid te voeren. Dit is een misser in dat geheel. Dat vinden we jammer. Maar zoals gezegd zal dat er niet voor zorgen dat we tegen de Voorjaarsnota stemmen.

De heer **Maassen** (SP): Complimenten voor de scherpzinnigheid, maar tegelijkertijd is het wel zonder consequenties. De VVD markeert hier eigenlijk dat er behoorlijke financieel-technische fouten zijn gemaakt in deze Voorjaarsnota en zegt vervolgens: maar daar doen we niks aan. Dat vind ik een beetje vreemd. Wat vindt mevrouw Van Meenen daarvan? Hoe kan ze dat uitleggen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik heb ook in de woorden van de heer Deuzeman gehoord dat je natuurlijk een afweging maakt: wil je processen verstoren door tegen te stemmen en daarmee voorkomen dat investeringen gedaan kunnen worden en dat er geld naar het Cultureel Centrum gaat? Dat hebben wij ook gedaan. Zoals wij hier zitten in het gemeentehuis, zijn we er volgens mij allemaal van overtuigd dat het de hoogste tijd wordt dat we iets aan het gemeentehuis doen. Daar ligt onze zorg dus niet. Dan is het dus kiezen tussen twee kwaden. Wij kiezen voor dingen gaan doen, maar we ventileren in onze bijdrage ook duidelijk naar het college wat we hiervan vinden.

De heer **Maassen** (SP): Ik snap deze redenering en ik begrijp die heel goed. Tegelijkertijd geeft dit aan dat de controlerende rol van de raad redelijk tandeloos is. Daar maak ik me zorgen over. Ik hoop dat dat ook geldt voor mevrouw Van Meenen. Ik ben eigenlijk benieuwd of mevrouw Van Meenen met mij van mening is dat we moeten kijken hoe we de procedures richting de goedkeuring van een Voorjaarsnota kunnen aanscherpen om dit in de toekomst te voorkomen.

De **voorzitter**: Meneer Maassen, let op uw tijd.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik ben het niet helemaal met de heer Maassen eens dat de raad tandeloos is. Ik geef wel toe dat we nu in een situatie zitten waarin echt doorpakken een groter ongeval oplevert dan wat we nodig hebben als Voorschoten. Ik denk eerlijk gezegd dat een waarschuwing aan het college om goed op te letten en de volgende keer de procedures wél goed te volgen, op dit moment volstaat en dat er niet onmiddellijk een noodzaak is om de procedures aan te passen. Dat is ook de reden waarom ik me zo uitspreek. Feitelijk zijn de procedures goed en hebben we een goede Financiële Verordening. Ze moeten alleen gevolgd worden.

De heer **Maassen** (SP): Kennelijk zijn er in deze raad mensen die een veel positiever mensbeeld hebben dan ik en denkt mevrouw Van Meenen dat één keer "foei!" zeggen het gaat oplossen. Ik help het haar hopen, maar we gaan het zien.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ik moet wel even kwijt dat ik meneer Maassen vanavond toch heb horen zeggen dat hij optimistisch is. Dat kan dus ook!

Amendement 214 zullen we niet steunen. Met de motie over het slavernijverleden hebben wij als VVD grote moeite. We noemen ons "liberaal". Een van de dingen van het liberalisme is, in ieder geval wat mij betreft, dat je je zo veel mogelijk wil afhouden van het oordelen en moraliseren over anderen. Wij vinden dat de gemeente in dit geval niet gaat over een stichting die een eigen museum exploiteert en die zeer goed in staat is om daar eigen keuzes in te maken. Het heeft echt niet onze voorkeur om te oordelen over mensen in het verleden, om daar in de huidige tijd mee bezig te willen zijn en om die daarmee te willen inrichten. Dat geldt ook voor de discussie over het anjerparkje en over wie er fout is in welke oorlog. Daar willen we echt verre van blijven. De motie over het anjerparkje vinden we sympathiek en zullen we dan ook steunen.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik reageer op de inhoudelijke opmerking van mevrouw Van Meenen over het slavernijverleden. Vindt u niet dat de overheid een rol heeft om bepaalde zaken die in het

verleden hebben plaatsgevonden, op een stimulerende manier bij organisaties neer te leggen die namens ons ook een bepaald publiek belang vertegenwoordigen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Wij begrijpen dat de overheid een rol heeft bij wat er is gebeurd op landelijk niveau. Daar staan we ook best achter. Dat is een hele genuanceerde discussie en aanpak geweest. Wij vinden dit geen rol voor de gemeente. Dat is wat ons betreft echt niet aan de orde.

De heer **Posthuma** (PvdA): U weet dat de erfgenamen van Duivenvoorde onderdeel waren van de Nederlandse staat. Dat waren mensen die namens de Nederlandse staat invloed hadden. De groei van kasteel Duivenvoorde is ook in een periode geweest waarin de slavernij tot grote wasdom kwam, waar Nederland behoorlijk aan verdiend heeft. Een deel van de groei van kasteel Duivenvoorde is dus waarschijnlijk daarvan afkomstig. Het is dus geen private instelling, om het zo maar te zeggen; er heeft een staat achter gezeten. Vindt u ook niet dat ook de gemeente een stimulerende rol zou moeten hebben om daar iets over te zeggen?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Er zijn wat mij betreft twee zaken. De heer Posthuma geeft het al aan: het gaat over Nederland, Nederlanderschap en de Nederlandse staat. Dat is dus niet Voorschoten, Voorschotenaren en het Voorschotense dorp. Dat is echt een groot verschil. Aan de andere kant vinden we ook niet dat het de overheid aangaat om zich te bemoeien met een particuliere stichting, los van wie daarin zit en waarom.

De heer **Posthuma** (PvdA): Mevrouw Van Meenen zou gelijk hebben als wij hier een bepaalde verordening zouden invoeren en als wij de stichting zouden verplichten om iets te doen. Dat vraag ik met deze motie helemaal niet. Ik vraag dat het college het gesprek aangaat, een kopje koffie drinkt en als goede mensen onder elkaar dat gesprek gaat voeren. Mevrouw Schroot zei zojuist dat er bij kasteel Duivenvoorde bepaalde initiatieven zijn. Ik heb daar ook zaken over gehoord en ik heb daar ook mee gesproken. Volgens mij is het goed om dat gesprek aan te gaan. Volgens mij is er een verschil met een verplichtende verordening opstellen, waar ik helemaal niet om vraag. Ik vraag gewoon dat er een goed gesprek gaat plaatsvinden tussen vertegenwoordigers van onze lokale gemeenschap en Stichting Duivenvoorde.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Meenen, bent u klaar met uw betoog?

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Ja.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Elst, wilt u weer bondig reageren op de gestelde vragen?

Wethouder **Van der Elst**: Zeker, voorzitter. Een aantal fracties hebben geen vragen gesteld. Dat doet toch vermoeden dat we met elkaar iets goeds hebben gedaan in de gecombineerde commissie - dat is natuurlijk fijn - en/of dat het stuk behoorlijk duidelijk is en niet zoveel vragen oproept. Ik geloof dat dat laatste ook waar is. Dus hulde aan de betreffende ambtenaren.

Meneer Posthuma, met een korte ruggenspraak wil ik graag ingaan op het door u ingediende amendement. Als we met elkaar de diepte in willen gaan op het punt van leergelden, roep ik een andere portefeuillehouder te hulp. Wat betreft de financiële aspecten die volgen uit hetgeen in de Voorjaarsnota gesteld is over de Stichting Leergeld, is er geen positief of nadelig effect op het saldo. Wat dat betreft staan de cijfers dus juist. Het enige verschil zit in het meetmoment. Die twee cijfers of aantallen vergelijkt u met elkaar en die zijn dus niet helemaal te vergelijken. Dat is eigenlijk de oorzaak van wat er aan de hand is. Het saldo in de Voorjaarsnota klopt; dat is me echt nadrukkelijk bevestigd.

De heer **Posthuma** (PvdA): Ik vind het allemaal een beetje kleinzerig worden. Het staat er gewoon fout in. Natuurlijk heeft het geen financiële consequenties, maar het zou de wethouder sieren als hij de dingen zoals die er staan ... Het zijn verschillende meetmomenten: 2021, het hele jaar, en 2022, het andere jaar. Volgens mij hebben we afgesproken dat die 365 dagen bij elkaar opgeteld een jaar zijn. Volgens mij moeten die meetmomenten gebruikt worden. Ik begrijp dus niet zo goed waarom de wethouder toch een beetje moeilijk doet in dezen.

Wethouder **Van der Elst**: Ik weet niet of je het "moeilijk" wil noemen, maar dat is natuurlijk uw oordeel. De cijfers, in euro's uitgedrukt, kloppen. Daarom willen we dit amendement graag aan het

oordeel van de raad overlaten. Als u vervolgens de diepte in wil gaan, moeten we even gaan wisselen op deze stoel.

Het Cultureel Centrum, meneer Deuzeman. Ik herinner mij - ik zeg het nu uit mijn geheugen, maar ik weet het voor 99,9% zeker - dat wij in de begrotingsraad in november 2022 hebben aangegeven dat er een omissie in de begroting zat, want de exploitatiebijdrage van het Cultureel Centrum zat er niet in. Het eerste moment waarop je dat kan corrigeren, is nu. Het staat trouwens expliciet genoemd op pagina 27. Vervolgens maakt het deel uit van het saldo, hoe we daarmee omgaan en hoe u vervolgens met de beslispunten kunt omgaan. Dat is feitelijk waar het zit, maar u heeft gelijk: het had in de begroting moeten zitten en niet nu pas vermeld moeten worden.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Ik geloof dat we een precedent hebben dat we in december een voorstel krijgen dat na de begroting komt om dit soort zaken te regelen. Het had u gesierd als u dat had gedaan, want de instructie is: op het moment dat het over de € 50.000 heen gaat, komt u naar de raad om te vragen of er een voorstel moet komen of dat het beleid bijgesteld moet worden. Dat is hier gewoon niet gebeurd.

Wethouder **Van der Elst**: Het zou kunnen zijn dat er in eerste instantie gedacht is aan € 50.000 en dat er vervolgens een inflatie-effect heeft plaatsgevonden. Formeel heeft u gelijk, maar het staat er nu duidelijk en transparant in. Dat is wel de keerzijde die ik wil noemen.

We houden ons aan de aanbestedingsregels, zoals we ons aan alle regels houden. De lange rij beslispunten in het raadsvoorstel - het zijn er nogal wat - is aan u ter beoordeling. U heeft natuurlijk het recht om ergens te amenderen als er ergens punten staan die u niet bevallen. Dat kan.

Het CDA heeft, net als andere partijen, wat moeite met grote mutaties en zei dat dat anders had gekund. Ik beantwoord hierbij meteen de vragen van de VVD-fractie. Als wij te kort door de bocht zijn gegaan op het punt van investeringsvoorstellen: daarvan akte. We zullen zorgen dat we dat extra accuraat beetpakken en niet overpragmatisch om tijd te winnen en efficiënt en effectief te zijn. Dit zijn zaken die je heel strak moet beetpakken, hoewel ze wel transparant in de stukken en in de lange rij van beslispunten staan, maar we zullen graag rekening houden met het explicieter voorleggen van investeringskredieten.

De **voorzitter**: Ik neem de inhoudelijke reactie op de moties voor mijn rekening. Ik vraag de heer Bremmer dus om mijn plek even in te nemen.

(De heer Bremmer neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

Burgemeester **Stemerdink**: Voorzitter. Ik begin met motie 298 over het slavernijverleden en kasteel Duivenvoorde. Daar is veel over gezegd. Op 17 mei jongstleden was ik in kasteel Duivenvoorde voor het bezoek aan de tentoonstelling Oranje en franje. Ik kon daar begin april niet heen vanwege het treinongeval. Ik ben dus toen gegaan. Bij toeval kwam het gesprek op datgene wat in deze motie staat. Wij liepen rond. Ik kreeg de rondleiding en mij werd aangegeven dat zij inderdaad onderzoek aan het doen zijn naar de rol en de betrokkenheid van de eigenaren van kasteel Duivenvoorde in de jaren van de slavernij. De aanleiding was uiteraard het schilderij in de Marotzaal. Zij zijn daar nu mee bezig. De afronding daarvan is in elk geval voor 2026 gepland. Dat is namelijk het 800-jarig bestaan van kasteel Duivenvoorde. Ik moest hier van de directrice aangeven dat er niet alleen een onderzoek loopt naar de herkomst van de slaaf die afgebeeld is in het schilderij, maar dat ook nadrukkelijk wordt bekeken welke rol de eigenaren hebben gehad. Ik wil u toch vragen om dat niet alvast in te vullen. Ik ben geen historica; ik ga mij daar dus ook niet aan wagen, maar ik wil u vragen om terughoudend te zijn met oordelen, verwachtingen en aannames, omdat we het gewoon niet weten. Daarvoor is dit onderzoek juist nodig. De motie zoals die voorligt, onderschrijft eigenlijk waar kasteel Duivenvoorde momenteel zelf bezig is. Dat is dus alleen maar mooi. Zij zullen uiteraard zelf naar buiten komen op het moment dat het onderzoek klaar is.

Dan motie 299 over de witte anjer. Zoals u op 4 mei jongstleden hebt gezien, zijn we echt bezig met kijken of we een bredere invulling kunnen geven aan de 4 mei-herdenking. Laat ik als portefeuillehouder zeggen dat ik echt oprecht heel blij ben met deze motie. Dit is een van de dingen die voor de toekomst nog op mijn lijstje stonden om te willen doen in Voorschoten, want

voor het hebben van een formeel anjerperkje, dat dan ook helemaal geregistreerd staat bij het Veteraneninstituut, moet je de instemming van de raad hebben. Het is wat het is; wij hebben dat niet bedacht. Je merkt dat dit soort kleine dingen gewoon heel veel doet met veteranen. Mevrouw Schroot zei: laten we vooral de lunch doen. Die is er elke keer. Dit komt helemaal niet in de plaats daarvan. De Indische lunch - laat ik het maar zo formuleren, want ik mag volgens mij niet meer "de blauwe hap" zeggen, zoals dat vroeger werd genoemd - is er nog steeds. Die zal dit jaar overigens plaatsvinden in september, ook op verzoek van dezelfde veteranen, omdat ze in juni en juli landelijk en regionaal al zoveel activiteiten hebben. Die lunch blijft; die is er ook dit jaar en dat is alleen maar hartstikke mooi. Indien de raad deze motie aanneemt, komt er ook in Voorschoten een officieel anjerperkje voor het Veteraneninstituut en dan kunnen we dat ook gaan uitvoeren. Ik ben het met de heer Maassen eens dat je elk onderdeel uit het verleden moet belichten, maar dat heeft niets te maken met het witte-anjerperkje. Als ik hem kort door de bocht mag samenvatten, gaat het erom dat we met elkaar, net als bij het slavernijverleden, ons verleden en wat er is gebeurd onder ogen moeten zien en ook die verhalen moeten blijven vertellen. Dat onderstreep ik ten zeerste.

Dan nog de vraag van de CDA-fractie over een veteranencafé. Ik neem dit mee. Ik weet niet of daar behoefte aan is; vooralsnog niet. We doen dit soort dingen stap voor stap. Als er in de toekomst behoefte aan is, wil ik dat gaan overwegen, maar op dit moment is die behoefte er niet.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Ik wachtte even uw hele betoog en alle antwoorden af. Ik had eigenlijk verwacht dat u bij het antwoord op de motie over het slavernijverleden iets zou zeggen zoals: "het onderzoek is al in een zover gevorderd stadium dat ik de motie afraad" of "trek de motie in". Wat moeten we daarmee? Want het loopt eigenlijk al.

Burgemeester **Stemerdink**: De motie is geheel in lijn met hetgeen het bestuur van kasteel Duivenvoorde aan het doen is. Daarmee ondersteunt de motie eigenlijk alleen maar het algemeen gevoelen - als ik dat zo mag zeggen - dat we ook dat onderdeel van ons verleden moeten uitzoeken en beter moeten belichten en dat we die verhalen ook moeten gaan vertellen. Ik zeg in alle eerlijkheid dat dit misschien een persoonlijke opvatting is, maar de aandacht hiervoor is alleen maar goed, want die helpt weer om het verhaal te gaan vertellen. Daarmee onderstreept de motie ook de aandacht hiervoor. Mag ik het zo samenvatten? Verder is het oordeel aan uw raad.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Ik ben benieuwd of de burgemeester zich realiseert dat in de motie een termijn staat van eind 2023 waarbinnen er een verslag zou moeten komen van de gegevens. U had het over 2026, over het 800-jarig bestaan. Ik neem daarom aan dat eind 2023 als streefdatum erg voorbarig is.

Burgemeester **Stemerdink**: Het onderzoek wordt gedaan door de Stichting Duivenvoorde. Zij heeft mij aangegeven het onderzoek voor het jubileumjaar van het 800-jarig bestaan te hebben afgerond. Dat kan aan het eind van dit jaar zijn; het kan ook volgend jaar of het jaar daarop zijn, omdat we niet weten hoe snel het onderzoek gaat en hoe snel gegevens boven komen. Wij zullen geen verslag uitbrengen. Het is echt aan de stichting om te komen met de resultaten van het onderzoek. Misschien heb ik zojuist nog niet duidelijk gezegd dat zij mij echt hebben aangegeven - ook dat moest ik nog zeggen van de directrice - dat zij, zodra hopelijk bekend is wie het is en wat er heeft plaatsgevonden, dat verhaal logischerwijs ook gaan vertellen in de rondleiding en in de audiotour. Dat is volgens mij eigenlijk iets wat deze motie uitademt, de aandacht daarvoor.

De **voorzitter**: Ik wijs de heer Maassen als voorzitter op zijn spreektijd.

De heer **Maassen** (SP): Geeft de burgemeester hiermee aan dat dat verslag uitbrengen van wat kasteel Duivenvoorde hiermee doet, voor een deel eigenlijk al gebeurd is, namelijk zojuist, en dat daarmee de in de motie aangegeven datum eigenlijk al gewoon gehaald is?

Burgemeester **Stemerdink**: Het enige wat ik kan vertellen, is dat ik op 17 mei toevalligerwijs dat gesprek daar heb gevoerd - dat was niet de reden waarom ik daarheen ging - en dat zij mij dit hebben verteld. Toen ik de motie zag, heb ik uiteraard even afgestemd met de directrice: is dit inderdaad in lijn met zoals ik me dat kan herinneren? Dat is zo, met de aanvullingen zoals ik die heb gegeven. Ik hoop dat ik daarmee uw vraag heb beantwoord.

De heer **Maassen** (SP): De burgemeester ziet de in het dictum genoemde datum dus eigenlijk niet als een probleem voor de terugkoppeling.

Burgemeester **Stemerdink**: Ik weet niet wanneer het onderzoek is afgerond. Het enige wat ik aangeef, is dat de Stichting Duivenvoorde ernaar streeft om dat voor 2026 te hebben afgerond. Dat is het enige wat ik kan aangeven, in alle openheid en eerlijkheid.

Mevrouw **Schroot** (D66): Ik had dezelfde vraag, omdat ik eigenlijk denk dat de motie per ongeluk al is uitgevoerd. Ik had beter kunnen zeggen: spontaan. Ik begrijp nog niet zo goed wat de toegevoegde waarde is, hoe belangrijk het onderwerp ook is. Misschien kunt u dat nog toelichten.

Burgemeester **Stemerdink**: Uw raad en de indiener gaan over de toegevoegde waarde. Ik heb aangegeven dat het geheel in lijn is met waar Duivenvoorde reeds mee bezig is. Ik was blij om op 17 mei jongstleden te horen dat ze dit hebben opgepakt en dat het onderzoek loopt. Ik ben daar oprecht blij mee, omdat we over dat onderdeel van ons verleden moeten gaan praten. Die verhalen moeten verteld gaan worden. Daarom hecht ik daar niet alleen als burgemeester maar ook als persoon waarde aan. Alle aandacht daarvoor beschouw ik in dat opzicht als weer een klein beetje winst. Maar voor het overige is dit punt aan uw raad.

De **voorzitter**: Ik denk dat we tot afronding van de bespreking van dit punt zijn gekomen. Ik dank de portefeuillehouder voor de beantwoording. Ik geef u de leiding terug voor de stemmingen.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de heer Bremmer.)

De **voorzitter**: Dank, meneer Bremmer. U wilt heel snel. Dat willen we allemaal, want we gaan hierna pauzeren, maar we gaan dit agendapunt eerst afmaken. Er is nog een tweede termijn.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Dank voor de beantwoording van de vragen. Volgens mij beschreef de burgemeester zojuist dat zij er eigenlijk per ongeluk over struikelde en erover in gesprek raakte. Deze motie roept ertoe op dat hier op een constructieve, duurzame manier op een langere termijn vanuit de gemeente in gesprek met Duivenvoorde aandacht voor is. Daar roept deze motie toe op. Ik denk dat dat, gelet op alle omstandigheden die er zijn, belangrijk is. Het is fijn om te horen dat Duivenvoorde hier op een goede wijze mee bezig is, maar het is belangrijk dat dit ook een permanent karakter krijgt. Ik heb op dit punt veel goede ideeën van Duivenvoorde gehoord, maar ik denk dat het belangrijk is dat de gemeente daar een heel stimulerende rol heeft.

Over het perkje hebben ook wij met een veteraan gesproken. Die verklaarde juist dat hij het heel belangrijk vond dat er ieder jaar zo'n klein gebaar wordt gemaakt. Op het moment dat deze witte anjers bloeien, begin juni, is er, als hij erlangs rijdt of er even bij stilstaat, een moment om even terug te denken aan wat hij ervaren en beleefd heeft. Ik vind het mooi dat er een signaal is en dat in heel veel Nederlandse gemeenten zo'n signaal wordt afgegeven. Dat biedt een ondersteuning voor de inzet van deze persoon, man of vrouw, in het buitenland of in Nederland vanaf 1940 of anno nu. Dat is de reden waarom ik de raad heel graag vraag om voor deze motie te stemmen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. We hadden het over de Voorjaarsnota. Wat de heer Deuzeman van GroenLinks naar voren bracht, is een heel terecht punt, waar inderdaad zorgen over zijn: we moeten onze eigen regels volgen, zoals ook mevrouw Kortekaas en mevrouw Van Meenen hebben gezegd. Wij zullen voor de Voorjaarsnota stemmen, maar wij maken ons ook zorgen over het onszelf goed aan de regels blijven houden. We worstelen met het gebeuren over de moties en het amendement, maar dat zullen we zo in een stemverklaring aangeven.

De heer **Deuzeman** (GroenLinks): Voorzitter. Ik waardeer de bijval voor mijn betoog. Ik wil de wethouder aangeven - ere wie ere toekomt - dat de bijdrage aan het Cultureel Centrum nu inderdaad correct in de Voorjaarsnota staat. Daar is ook geen twijfel over. Het is goed om te horen dat de aanbestedingsprocedures correct gevolgd zijn. Dat doet me deugd.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Dank voor uw uitleg over waar de Stichting Duivenvoorde mee bezig is. Dat vinden wij voldoende. Wij wachten de uitkomst van het onderzoek van de stichting af. Motie 298 is voor ons daarmee niet nodig. Met betrekking tot motie 299 over het witte-anjerperk volgen wij uw betoog daarover: het zal een ondersteuning zijn voor onze veteranen. Die motie zullen wij dus steunen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik dank de wethouder voor zijn beantwoording naar aanleiding van onze zorgen over de investeringsvoorstellen. Ik ontleen daar vertrouwen aan.

De **voorzitter**: Er zijn volgens mij geen vragen gesteld aan de wethouder. Dat scheelt ook weer spreektijd voor het college. Volgens mij kan ik met uw welbevinden de beraadslaging dus sluiten en kunnen we overgaan naar de stemmingen.

In stemming komt amendement 214 van de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. We zijn tegen het amendement, omdat het geen toegevoegde waarde heeft, maar op zich moeten de cijfers natuurlijk wel kloppen in de verschillende stukken.

Het amendement wordt met een digitale stemming verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In navolging van het betoog van de heer Deuzeman stemt de SP tegen de Voorjaarsnota.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik heb het in mijn bijdrage nog niet kunnen zeggen, maar ik was erg blij met het betoog van de heer Deuzeman. Wij gaan daarin mee en stemmen tegen.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met 15 tegen 6 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ertegen hebben gestemd.

In stemming komt motie 298 van de PvdA.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Wij zien geen toegevoegde waarde in deze motie, hoe belangrijk het onderwerp ook is, want we zien dat de motie per ongeluk eigenlijk al uitgevoerd is. Evenals mevrouw Van Meenen vinden we vanuit het liberale gedachtegoed ook dat een stichting de kans moet krijgen om zelf te doen wat zij nodig vindt om met haar verleden om te gaan.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ook wij zullen deze motie niet steunen, omdat uw beantwoording al aangaf dat het zelfreinigend vermogen van het museum er wel degelijk is, omdat het er zelf al mee bezig is en dit opgepakt heeft vanuit de dynamiek in zijn omgeving. De motie is dus niet nodig. Wij zullen haar dus niet steunen.

Mevrouw **Van Meenen** (VVD): Voorzitter. Ik wil nogmaals bevestigen dat wij het niet zien als een rol voor de gemeente om dit soort dingen te bepalen en aan te kaarten. Gelukkig doet de Stichting Duivenvoorde dat zelf.

Mevrouw **Kortekaas** (CDA): Voorzitter. Zoals ik in mijn tweede termijn zei, heeft uw toelichting ons overtuigd. Zoals mevrouw Schroot aangaf, is dit een heel belangrijk onderwerp, maar de stichting is er goed mee bezig en we wachten de uitkomst daarvan af. Dat is voor ons voldoende.

De motie wordt met een digitale stemming verworpen met 6 tegen 15 stemmen, waarbij de fracties van GroenLinks, de PvdA en de SP ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 299 van de PvdA.

De motie wordt met een digitale stemming aangenomen met 20 stemmen tegen 1 stem, waarbij de fractie van de SP ertegen heeft gestemd.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we nu kort gaan schorsen, tot 22.40 uur.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

11. Verklaring van geen bedenkingen Professor Einsteinlaan 5 (raadsregistratienummer Z/22/070450/346653)

De **voorzitter**: In oktober 2022 heeft een initiatiefnemer een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend met als doel om in afwijking van het bestemmingsplan 24 woningen te bouwen op het perceel aan de Lord Baden Powellweg en de Professor Einsteinlaan. De raad moet besluiten om een verklaring van geen bedenkingen af te geven en deze ter inzage te leggen.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Ik hou het heel kort, want ik denk dat we allemaal naar huis willen; dat geldt zeker voor mij. Ik heb hier niet heel veel opmerkingen over. Ik heb eerder in de commissie aangegeven wat last te hebben met de complexiteit van de gekozen procedure, maar inhoudelijk zijn we natuurlijk heel blij dat met dit plan extra woningen worden gerealiseerd, zeker omdat ze zo duurzaam zijn. We kunnen het plan dus zeker onderschrijven.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. In de commissie heb ik gevraagd naar de motie Natuurinclusief bouwen van 4 april 2019. Het antwoord was eigenlijk onduidelijk. Graag alsnog een antwoord met ja of nee op de vraag of het college gehoor heeft gegeven aan de oproep om met de ontwikkelaars te kijken naar de mogelijkheden om groen en natuurinclusief te bouwen.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij hadden nog wat vragen. Na een gesprek met de ambtenaar zijn wij volledig gerustgesteld en zijn we heel blij dat de bouw van deze woningen van start kan gaan of dat daarin in ieder geval de volgende stap gezet kan worden. Voor ons is dit verder dus een hamerstuk geworden.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. De VVD is positief over het inhoudelijke plan. Er gaan inderdaad nieuwe woningen gerealiseerd worden waar we behoefte aan hebben, met mooie uitgangspunten op het gebied van duurzaamheid. Het stukje waar nu nog de oude Vlietschool staat, het ontwikkelgebied waar zoveel Voorschotenaren heel veel jeugdherinneringen hebben liggen, is echt toe aan een kwaliteitsimpuls. Het is totaal verpauperd. Ook om die reden is het goed dat we deze stap maken en dat de Vlietwijk die kwaliteitsimpuls ook weer gaat krijgen. De VVD stemt dus in met het voorstel. We hebben nog één vraag over de zienswijzeprocedure. Als er geen zienswijzen worden ingediend, wordt er een definitieve verklaring van geen bedenkingen afgegeven. Mochten er toch zienswijzen worden ingediend, klopt het dan dat deze naar de raad worden gestuurd? Klopt het dat het college daar extra alert op gaat zijn na onze ervaringen met Leidseweg 104? En als er zienswijzen binnenkomen, betekent dat dan dat dit plan op een later moment opnieuw behandeld gaat worden in deze raad? Ik zou daar graag nog even een duiding van krijgen.

De heer **Van den Ende** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Voor ons is dit een hamerstuk.

De **voorzitter**: Ik vraag wethouder Van der Elst om kort in te gaan op de twee gestelde vragen.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. De vraag van mevrouw Schroot of de vraag aan de ontwikkelaar is gesteld of er natuurinclusief gebouwd is, kan ik niet hard met ja of nee beantwoorden. Ik kan een escape proberen, maar dat is bijna ... Ik heb begrepen dat GroenLinks een aantal vragen heeft gesteld, maar ik begrijp ook dat het college gestelde vragen niet op die manier moet afhandelen. Als u het goed vindt, komen we hier dus schriftelijk op terug. U vraagt om een ja of een nee. Ik heb een vermoeden, maar daar gaat het nu niet om.

Voor zover ik weet, worden zienswijzen besproken met hetgeen voorgelegd is ter zienswijze en worden de zienswijzen vervolgens in de raad besproken. Dat hebben we eerder gehad met Leidseweg 104. Daarbij is de procedure fout gelopen. Dat is hoe het zou moeten zijn.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Dat betreft dus de zienswijzen; die worden in de raad behandeld. Dat is prima. Komt dan ook het voorstel opnieuw terug naar de raad, al dan niet aangepast? Of is dat echt alleen als op basis van de zienswijze een aanpassing plaatsvindt?

Wethouder **Van der Elst**: Dat is een procedure-element dat ik niet uit mijn hoofd ken. Dat krijg ik nu ook niet een-twee-drie boven water. Als u erop staat dat die vraag wordt beantwoord, moeten we die dus schriftelijk beantwoorden.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Prima, als dat schriftelijk kan, is dat oké.

De **voorzitter**: Dank. Er is behoefte aan een tweede termijn.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. Naar aanleiding van mijn vraag wil ik het college vragen om bij de volgende nieuwbouwprojecten in elk geval wél die motie uit te voeren en om natuurinclusief bouwen dus aan te kaarten bij de projectontwikkelaars. Het wordt waarschijnlijk ook wetgeving.

De **voorzitter**: Ik constateer dat door de wethouder twee toezeggingen zijn gedaan: over de vraag of de motie over natuurinclusief bouwen is meegenomen in dit specifieke plan, ja of nee, en over de vraag van de heer Lavrijsen of het voorstel opnieuw aan de raad wordt voorgelegd na de zienswijzeprocedure. Ik zeg heel eerlijk dat ik dat denk te weten, maar we laten dit even goed uitzoeken. Ik constateer dat ik de beraadslaging kan sluiten. We gaan over tot de stemming.

In stemming komt het voorstel.

Het voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

12. Ontslag en benoeming commissie Welstand en Cultureel Erfgoed (WCE) (raadsregistratienummer Z/23/075732/346769)

De **voorzitter**: De termijnen van de leden van de commissie Welstand en Cultureel Erfgoed (WCE) lopen af. Ook hebben enkele leden aangegeven eerder hun adviestaken neer te leggen. Op een later moment moet de raad besluiten over een gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit. Voor een tijdelijke oplossing is de regionale welstandsorganisatie Dorp Stad en Land gevraagd om de adviestaken per 6 juli voor de rest van 2023 op te pakken. De raad wordt gevraagd hiertoe te besluiten en hiermee in te stemmen.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): Voorzitter. Ik heb hier een beetje moeite mee. Als raadslid neem ik graag besluiten waarvan ik weet dat ze juridisch correct zijn. Het voorstel dat er nu ligt, is in mijn ogen niet in lijn met de vigerende verordening. Ik ben daarom bezig geweest, ook in overleg met de griffie, met het opstellen van een amendement waarmee de besluitvorming volledig in lijn met de vigerende verordening wordt gebracht, waardoor ik wel positief kan besluiten ten aanzien van het voorliggende besluit. Ik dien daarom samen met de VVD en Voorschoten Lokaal een amendement in. Het amendement luidt:

"Amendement 215.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023, gezien het raadsvoorstel nr. Z/23/075732 d.d. 23 mei 2023,

overwegende dat:

- a. *een verordening algemeen bindend is;*
- b. *de vigerende verordening ten aanzien de instelling van de commissie Welstand en Cultureel Erfgoed (WCE) de Bouwverordening Voorschoten 2008 is;*
- c. *in deze verordening o.a. is aangegeven dat de Commissie Welstand en Cultuur Erfgoed (WCE):*
 - *adviseert over de redelijke eisen van welstand en de welstandsaspecten van een omgevingsvergunning (artikel 9.1);*
 - *uit minimaal twee deskundige leden bestaat (artikel 9.2 lid 1);*
 - *er plaatselijke betrokkenheid vertegenwoordigd dient te zijn in de vorm van een Voorschotens burgerlid (artikel 9.2 lid 4);*
 - *het aanstellen van plaatsvervangende leden mogelijk is om deskundigheid te borgen;*
- d. *de gemeenteraad de leden van de commissie WCE dient te benoemen;*

- e. *het college beoogt gebruik te maken van de stichting Dorp, Stad en Land om invulling te geven aan de beoogde advisering;*
- f. *de medewerkers van stichting Dorp, Stad en Land deskundig zijn, maar geen invulling geven aan de lokale betrokkenheid;*

gelet op:

- g. *de beantwoording van de schriftelijke vragen nummer 319;*
- h. *de cv's van de te benoemen commissieleden, die vertrouwelijk ter inzage liggen;*

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen / aan te vullen:

Beslispunt 2 te vervangen door:

2. De volgende leden, zijnde medewerkers van de stichting Dorp, Stad en Land, per 6 juli 2023 te benoemen tot aan de invoering van de Omgevingswet als leden van de commissie WCE gemeente Voorschoten:

De heer Aerlant Cloin /architect;

De heer drs. Robert den Hartog de Wilde/ adviseur erfgoed;

3. Tevens te benoemen per 6 juli 2023 tot aan de invoering van de Omgevingswet als plaatsvervangend lid:

Mevrouw ir. Aimee de Back;

4. Het college op te dragen de vacature voor een Voorschotens burgerlid voor de commissie WCE direct na de zomervakantie open te stellen en actief te gaan werven voor vervulling van deze vacature voor 1 oktober 2023."

De heer **Lavrijsen** (VVD): Voorzitter. Dit had voor ons eigenlijk een hamerstuk kunnen zijn, maar mevrouw Van der Wende wees op iets heel interessants, namelijk dat het voorstel niet in lijn is met de Bouwverordening. Ik wil het college het volgende vragen. We zien in artikel 9.2, lid 1 van de Bouwverordening dat de commissie bestaat uit ten minste twee deskundige leden en dat er indien gewenst een burgerlid kan zijn. In lid 4 van hetzelfde artikel staat dat burgerleden van de commissie lid diénen te zijn; dan is het dus helemaal niet vrijblijvend. Ik snap waar de onduidelijkheid vandaan komt. Is het college van mening dat nog eens kritisch hiernaar gekeken moet worden en dat dit desgewenst moet worden aangepast? Dat betreft dus artikel 9.2 van de Bouwverordening.

Mevrouw **Van der Krogt** (GroenLinks): Voorzitter. Wij dachten in eerste instantie dat dit een hamerstuk zou zijn. We zijn in de commissie met de mening van mevrouw Van der Wende gaan nadenken over wat er nodig is. Dan is het jammer om te zien dat we ook nu weer een wijziging in de tekst moeten aanbrengen omdat er een vergissing in de juridische tekst is gemaakt. Daarom willen we in ieder geval voor amendement 215 van het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal stemmen.

Mevrouw **Schroot** (D66): Voorzitter. We kunnen ons helemaal bij de woorden van mevrouw Van der Krogt van GroenLinks aansluiten. Het is natuurlijk niet fijn dat er elke keer weer foutjes in de stukken staan. Het is fijn dat mevrouw Van der Wende ons daarop heeft geattendeerd.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. We hebben er met verbazing kennis van genomen dat er een amendement is ingediend omdat de stukken niet zouden kloppen. Ik ben benieuwd naar de reactie van het college, ook op het feit dat in de beslispunten van het amendement mensen met naam en toenaam worden genoemd. Is dat wel mogelijk?

De **voorzitter**: Ik kan alvast een procedureel antwoord geven op de vraag van de heer Maassen; dat lijkt mij goed, voordat ik de wethouder het woord geef. Indien amendement 215 wordt aangenomen door uw raad, gaan we vervolgens schriftelijk stemmen, want dan worden er namen genoemd en we stemmen altijd schriftelijk over personen. Dus ja, het kan, maar dan gaat de procedure in werking van schriftelijke stemming. Dat is hoe het procedureel zit.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. We streven er als college samen met al onze hardwerkende ambtenaren natuurlijk naar om alles in één keer goed te doen, maar het is een beetje veel en soms een beetje ingewikkeld. Het lukt dus niet altijd, maar dat is wel onze ambitie. Een bijzonder woord van dank aan mevrouw Van der Wende van het CDA, die ons terecht heeft gewezen op het feit dat een formele benoeming van de leden van deze welstandscommissie moet plaatsvinden. Daar is wellicht overheen gekeken. Dit is een procedurele slag die voorbereid is in samenwerking met de griffie, het college en alle betrokkenen. Indien u als raad het amendement aanneemt zoals het nu wordt voorgesteld, is het eigenlijk meer dan een dubbelklapper, omdat we daarmee voldoen aan waaraan we willen voldoen. De oproep aan het college om een vacature voor een commissielid te stellen, anticipeert op de wetgeving die per 1 januari ingaat. Dan speelt er een kan-situatie. We neigen ernaar om te zeggen dat het nu een "dient-bepaling" dient te zijn. Ik hoop dat de heer Lavrijsen van de VVD het met ons eens is als we de pragmatische weg kiezen en het amendement steunen. Dan zijn we af van de vraag of het moet. Dan gaan we gewoon iemand zoeken en zijn we in die zin klaar. Ik ben nu niet bij machte om tot in detail de werkelijke tekst van de betreffende juridisch geformuleerde artikelen 9.1 en 9.2, lid 1 tegen elkaar af te zetten, maar er lijkt een strijdigheid te zijn. Nogmaals, als het amendement wordt aangenomen, lijkt het mij dat we daar vanaf nu tot 1 januari vanaf zijn.

De heer **Lavrijsen** (VVD): Dat laatste betwijfel ik, want als het allemaal goed gaat, wordt de Omgevingswet op 1 januari ingevoerd, met ook de nieuwe commissie. Dat kan een paar weken later zijn, maar dat is in ieder geval in diezelfde periode. De Bouwverordening is volgens mij nog een jaar geldig. Lopen we met die tegenstrijdigheid in artikel 9.2 over een halfjaar of over driekwart jaar dan niet tegen hetzelfde probleem aan als nu? Dat is mijn vraag en vooral mijn zorg.

Wethouder **Van der Elst**: Het plan is - dat hebben we in de commissie besproken - dat we als we richting Omgevingswet gaan - die staat op 1 januari - om met een nieuw voorstel voor de raad te komen, omdat deze verordening dan niet meer past. Er moet dus nog een aanpassing komen, zo is mij verteld. U krijgt hier dus nog meer van te horen. Dit voorziet dus in de periode die ingaat na het besluit van de raad. Dat is waar we over praten.

Mevrouw **Van der Wende** (CDA): In aanvulling daarop: de raad heeft al een nieuwe verordening vastgesteld voor na 1 januari. Daar staat inderdaad weer de kan-beslissing in. Dat is juridisch dus ook allemaal geregeld. Mocht er een nieuwe verordening komen, dan is dat prima, maar we hebben er al één voor na 1 januari. Dat gaat dus helemaal goed komen.

De **voorzitter**: Ik constateer dat er geen behoefte is om verdere vragen te stellen. Ik sluit de beraadslaging. We gaan over tot de stemming.

In stemming komt amendement 215 van het CDA, de VVD en Voorschoten Lokaal.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

De **voorzitter**: Dit betekent dat de beslispunten zijn aangepast en dat we voor de afronding, voor de daadwerkelijke benoeming, nu schriftelijk gaan stemmen over beslispunt 2. Ik verzoek de griffie om de stembriefjes rond te delen. Met uw goedvinden zijn de griffier en ondergetekende weer het stembureau.

(De stembriefjes worden rondgedeeld en opgehaald en de stemmen worden geteld.)

De **voorzitter**: De uitslag van de stemming is als volgt. De heer Aerlant Cloïn is met 21 stemmen voor benoemd, evenals mevrouw De Back en de heer Den Hartog de Wilde. Daarmee zijn zij benoemd.

Wordt er stemming verlangd over beslispunt 1? Of is met de instemming met beslispunt 2 eigenlijk ook al ingestemd met beslispunt 1? Het vloeit immers een beetje uit elkaar voort.

Het geamendeerde voorstel wordt zonder stemming aangenomen.

13. Zienswijze begroting 2024-2027 Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (raadsregistratienummer Z/23/0756954/ 350221)

De **voorzitter**: De Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR) is een samenwerkingsverband van een aantal gemeenten en het hoogheemraadschap Rijnland op het gebied van belastingen. We stellen vanavond de zienswijzebrief over de conceptbegroting van de BSGR vast.

De heer **Bremmer** (CDA): Voorzitter. We hadden in de vergadering van de commissie Burger en Bestuur van 15 juni een heel goede discussie over de begroting, de toelichting en ook de positie van de BSGR. Complimenten voor de wethouder voor zijn aandeel in de discussie. Het was echt een discussie tussen commissie en college; heel goed. Ik heb toen al een aantal vragen gesteld. Aan het eind daarvan heb ik een voorbehoud gemaakt ten aanzien van de status van hamerstuk en ten aanzien van een amendement. Zoals ik al aankondigde, heb ik daar ook met het college, met de wethouder, contact over gehad. De achtergrond van ons amendement wordt gevormd door de passages in de toelichting op de begroting op pagina 7. Daar staan letterlijk bewoordingen over "het onderzoeken van de mogelijkheden voor schaalvergroting van de BSGR, evenals van de optie van opschaling van het aantal deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland". In lijn met mijn discussie daar heb ik een amendement opgesteld, ook met dank aan de collega's voor de ondersteuning daarvan. De kern van mijn en ons amendement is dat de gemeenteraad van Voorschoten het bijzonder op prijs stelt tijdig te worden geïnformeerd over de ins en outs van genoemd onderzoek naar die schaalvergroting en de implicaties daarvan voor onze betrokkenheid, ook in financiële zin. Ik denk dat het amendement past in de door mij bepleite lijn om een eigen Voorschotens accent bij zienswijzebrieven te zetten. Dat moet uiteraard relevant zijn en bedoeld als constructieve stimulans, aansluitend bij stukken zelf. Ik denk dat het ook goed past bij de lijn om als raad de vinger goed aan de pols te houden bij relevante ontwikkelingen. Op de achtergrond van ons amendement speelt natuurlijk het belang mee van een laagdrempelige benaderbare organisatie met kwalitatief goede, betaalbare voorzieningen voor onze burgers. Ik denk dat dat element niet genoeg kan worden benadrukt. Dat is de achtergrond van ons amendement, in lijn met de discussie. Nogmaals complimenten aan de wethouder en dank aan de collega's voor de steun. Het amendement, dat mede wordt ingediend door GroenLinks, Voorschoten Lokaal, de SP, D66 en de VVD, luidt:

"Amendement 217.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 6 juli 2023,

kennisnemende van de conceptzienswijze-brief d.d. 6 juli 2023 inzake de begroting 2024-2027 van de BSGR;

voorts kennisnemende van de toelichting op de BSGR-begroting 2024-2027;

overwegende dat in de toelichting op de genoemde begroting expliciet sprake is van passages, zoals op pagina 7 over het onderzoeken van mogelijkheden voor schaalvergroting van de BSGR evenals van de optie van opschaling van het aantal deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling Belastingssamenwerking Gouwe Rijnland;

voorts overwegende het belang van voor onze burgers laagdrempelige, benaderbare organisaties;

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt aan te vullen:

Een zienswijze op de begroting 2024-2027 aan Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland naar voren te brengen zoals verwoord in de bij dit besluit behorende brief, met toevoeging van de volgende passage:

'Wel merken wij in dit verband graag nog het volgende op.

In de toelichting op de Meerjarenbegroting 2024-27 is op pag.7 o.a. sprake van 'het onderzoeken van de mogelijkheden naar schaalvergroting' van de BSGR, alsook van 'opschaling van het aantal deelnemers'.

De gemeenteraad van Voorschoten stelt het bijzonder op prijs tijdig te worden geïnformeerd over de in en outs van genoemd onderzoek en de implicaties ervan voor onze betrokkenheid, ook in financiële zin, bij de BSGR'."

De heer **Reinke** (VVD): Voorzitter. Dank aan de CDA-fractie voor het indienen van het amendement. We zullen niet helemaal herhalen wat er in de commissie besproken is, maar voor ons is dit inderdaad ook een handvat om grip te houden op onze uitvoeringsorganisaties. Wij hebben het amendement dus mede ingediend.

De **voorzitter**: Ik vraag wethouder Van der Elst om kort te reageren op het amendement.

Wethouder **Van der Elst**: Voorzitter. Dank aan het CDA, de heer Bremmer, voor het ingebrachte amendement, dat we graag ondersteunen. Wij erkennen dat het niet een oproep is om te denken aan schaalvergroting, want daar is men al mee bezig. Nee, dit is een uiting van een meer dan gemiddelde belangstelling, zo niet scherpte die vanuit de gemeenteraad van Voorschoten hier geldt. Er wordt gekeken hoe dit zich ontwikkelt. We zien dit dus als een waardevolle aanvulling, echt met een Voorschotens karakter.

De **voorzitter**: Er is geen behoefte aan een tweede termijn. Ik sluit de beraadslaging. We gaan over tot de besluitvorming.

In stemming komt amendement 217 van het CDA, GroenLinks, Voorschoten Lokaal, de SP, D66 en de VVD.

Het amendement wordt met een digitale stemming aangenomen met algemene stemmen.

Het geamendeerde voorstel wordt met een digitale stemming aangenomen.

14. Beantwoording schriftelijke vragen 315 PvdA over Jaarrekening Sportfondsen B.V

De **voorzitter**: De heer Posthuma heeft verzocht om de beantwoording van de schriftelijke vragen over de jaarrekening van Sportfondsen te agenderen. Ik wil eenieder attenderen op de spreektijd. Ik zie dat wethouder Schokker 35 seconden heeft. Het ligt in uw handen of het college een keer binnen de tijd blijft.

De heer **Posthuma** (PvdA): Voorzitter. Ik zal het snel doen. Ik dank het college voor het beantwoorden van de vragen. Ik vind het fijn dat het college enkele suggesties van de PvdA daarin overneemt. De reden waarom de PvdA meer in het zwembad is gedoken, is dat wij het zwembad en de sporthallen zien als belangrijke voorzieningen voor onze gezondheid, voor jong en oud, voor verbinding tussen generaties. In het waterrijke Voorschoten is het belangrijk dat kinderen dicht bij huis op de fiets naar zwembles kunnen. Met een zwembad mag wat ons betreft niet lichtzinnig worden omgegaan, maar in de beantwoording van de vragen zie ik een college dat op afstand heeft gestaan, eigenlijk al jaren. Eigenlijk was dit gewoon staand beleid. De ambtenaren lijken contact te hebben en het college alleen in geval van afwijking te informeren. Dat is een volstrekt passieve houding ten opzichte van een onderwerp dat geen enkele passiviteit kan dulden. Dit moet wat de PvdA betreft echt anders. Ik heb de volgende vragen. Is de wethouder van plan om dit onderwerp stevig naar zich toe te trekken en minstens elk jaar een gesprek met Sportfondsen te hebben over financiën? Twee: in de beantwoording van mijn vraag wordt er kundig omheen gedraaid, maar kunnen wij als raad ieder jaar een jaarverslag van Sportfondsen ontvangen? Dat is overigens heel gebruikelijk bij verschillende gemeenten. Tot slot de subsidie die men vergat aan te vragen. Het college zou dit in november 2022 hebben gehoord en vertelt vervolgens dat dit gemeld zou worden via de jaarrekening 2022. Ik heb de jaarrekening 2022 erop nageslagen en ik heb daar geen woord over teruggelezen. Maar hoe is het nu mogelijk dat we vergaten een dikke ton aan euro's aan te vragen en dat er pas geïnformeerd is nadat de PvdA actief daarnaar gevraagd heeft? U heeft als college een actieve informatieplicht. Ik wil dus graag weten waarom dit niet aan de raad gemeld is.

De **voorzitter**: U heeft nog één seconde.

De heer **'t Lam** (GroenLinks): Voorzitter. In aanvulling op wat de heer Posthuma heeft aangegeven, zou ik de wethouder willen vragen hoe hij deze feitelijke financiële miskleun, die ook behoorlijk wat schade oplevert voor zwembad Het Wedde - het is immers meer dan de bijdrage die het normaal gesproken van de gemeente krijgt voor een jaar - denkt uit te kunnen leggen aan de directeur van het zwembad. Door corona heeft hij extra kosten en minder inkomsten en nu mist hij ook deze subsidie.

De heer **Van Duivendijk** (Voorschoten Lokaal): Voorzitter. Ik vind het fijn dat de heer Posthuma dit op de agenda heeft gezet, want wij ondersteunen hem graag in de vraagstelling richting de wethouder en wachten de antwoorden graag af, want wij vinden het ook belangrijk dat er gezwommen kan worden en dat er een goed financieel beheer is rondom het zwembad.

Mevrouw **Wijnen** (D66): Voorzitter. Daar sluiten wij ons graag bij aan. Wij wachten de beantwoording van de wethouder in 35 seconden met spanning af.

De **voorzitter**: En een half minuutje extra omdat ik eerder het verkeerde pasje erin had gestopt; we moeten ook eerlijk zijn.

Wethouder **Schokker**: Voorzitter. Dank aan de heer Posthuma voor het stellen van deze vragen. Ik ga ze snel beantwoorden. Het antwoord op de eerste vraag is dat ik zeker van plan ben om dit meer naar me toe te trekken. In augustus is al een bestuurlijk overleg gepland. We zijn van plan om dat in ieder geval twee keer per jaar te doen. Als het nodig is, doen we het vaker. Dat geldt ook voor het jaarverslag. Er zit een behoorlijke vertraging in, want ten opzichte van het jaarverslag over het jaar ervoor zitten er volgens mij zeven of acht maanden tussen. Daarom komt het jaarverslag over 2022 er nog aan. Over 2021 heeft u het ontvangen. Dat kunt u dus gewoon jaarlijks ontvangen. En dan de derde vraag. Ja, het is natuurlijk ontzettend vervelend dat dit gebeurd is. Het is heel spijtig. Er is overigens ook een groot bedrag wél aangevraagd; volgens mij is € 365.000 wél aangevraagd aan SPUK-subsidies, maar er is een bedrag vergeten. Dat is ontzettend vervelend, maar er is ook al overleg over geweest met Het Wedde. Ze zijn dus op de hoogte; dat is ook in antwoord op de vraag van de heer 't Lam. Het is gewoon uitgesproken. Het is natuurlijk voor mijn tijd geweest, maar dit mag niet gebeuren. Er zijn intern ook maatregelen getroffen om te zorgen dat dit niet meer gebeurt. Misschien tot slot: ik denk dat het een terechte observatie is dat er gewoon veel vrij veel tijd zit tussen het moment waarop dit is gebeurd en het moment waarop het vervolgens in de jaarrekening terugkomt. Ik kom straks nog even terug op hoe het precies in de jaarrekening terugkomt, maar ik denk dat het beter is als een college daar op dat moment actief een melding over doet. Daar hebben we het ook met het college even over gehad. Dat geef ik hier dus aan. Daarnaast wordt op bladzijde 60 van de jaarrekening - dat zeg ik uit mijn hoofd - het exploitatieresultaat van Sportfondsen wel genoemd. Daar is dus rekening gehouden met de misgelopen subsidie van november/december 2021. De twee maanden van 2022 moeten nog komen in het nieuwe jaarverslag.

De **voorzitter**: Zijn alle vragen van de raad beantwoord? Ja? Ik denk dat we het college complimenten mogen geven: slechts 1 minuut en 52 seconden eroverheen. Dat mogen we ook wel een keer zeggen. Hiermee is dit agendapunt afgerond.

15. Overig

Van dit agendapunt is geen gebruik gemaakt.

16. Sluiting

De **voorzitter**: Een paar woorden van mijn kant. Ik zei bij de opening al dat het zomerreces voor de deur staat. Ik denk dat we daar met z'n allen enorm naar uitkijken, want het is een lang eerste halfjaar geweest. We hebben heel wat uren met elkaar in deze ruimte doorgebracht. Ik kan in elk geval zeggen dat ik altijd met groot plezier naar de raadsvergaderingen ga, omdat er hier zo'n ongelofelijk fijne sfeer is en we gewoon zo goed met elkaar omgaan. Ik wil u daar ongelofelijk voor bedanken. De vergaderingen duren af en toe een beetje lang, maar aan het eind van de avond is het ook gewoon goed dat we met elkaar een aantal beslissingen hebben genomen.

Het was ook het halfjaar van het treinongeval. Dat heeft veel van ons allen gevraagd. Met de laatste zaken zijn we nu uiteraard ambtelijk nog bezig. Dat is ook logisch, maar ik wil u ook vanaf deze plek danken voor uw steun, want zonder uw steun had ik niet kunnen handelen en opereren. Uw steun is daar gewoon ongelofelijk belangrijk in. Ik denk dat we er met elkaar als voltallig gemeentebestuur ongelofelijk hard aan hebben gewerkt en ook klaar hebben gestaan, zodat ook de hulpdiensten hun werk konden doen en dat het eigenlijk een crisisbestrijding uit het boekje was. Dat mogen we ook weleens hardop zeggen met elkaar. Er zijn altijd en overal verbeterpunten, maar wat is de crisisbestrijding ongelofelijk goed gegaan. Dat was mede dankzij uw steun.

U heeft misschien gelezen dat wij de hulpdiensten een klein aandenken hebben gegeven als dank voor hun steun. Dat ga ik straks ook aan uw raad uitreiken. Misschien heeft u het al gezien op social media. Het is een klein glazen blokje waarin staat: "Dank voor al jullie inzet bij het treinongeval Voorschoten 4 april 2023". Het college heeft 'm ook en u hoort ook bij het gemeentebestuur. Uiteraard wil ik deze dus ook aan u overhandigen. Dat geef ik straks dus aan u. Ik hoop dat u een hele fijne zomervakantie heeft. Geniet van de rust. Ga leuke dingen doen. Ik hoop u allen gezond en wel in september terug te zien. Veel dank en een fijne avond nog.

De voorzitter sluit om 23.27 uur de vergadering.

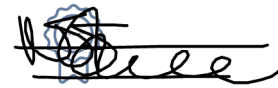
Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 28 september 2023.

De griffier,

Drs. B.J. Urban

De voorzitter,

Drs. N. Stermerdink